

SLOVENSKI NAROD

iznaja vsak dan popoldne izvzema cedeje in praznike. — Inerati do 80 petiti vrst a Din 4. do 100 vrst a Din 2.50 do 100 do 300 vrst a Din 3. večji inerati petiti vrst a Din 4.— Popusti po dogovoru inerati davek posebej. — Slovenski Narod vsaka mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za izozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Bodočnost Balkana je odvisna od nas

Po obisku v Nišu se je grški ministrski predsednik vrnil snoči v Atene, davi pa je prispel v Sofijo turški zunanji minister Saradzoglu, da obvesti bolgarsko vlado o sklepih beograjske konference — Prijateljski odnosi med nami in Bolgarijo

Niš, 6. febr. e. Ban moravske banovine Krasojević je priredil snoči gala večerjo na čast grškemu ministrskemu predsedniku Metaxasu in turškemu zunanjemu ministru Saradzoglu. Večerji so prisostvovali poleg obeh gostov, gospe Saradzoglu ter spremstva obeh ministrov predsednik vlade Dragiša Cvetković, komandant armijske oblasti Jovan Naumović, ban Krasojević, general Dimitrije Predić in mnogi povabljeni iz niške družbe. Večer je potekel v najboljsem razpoloženju in priskrbi prijateljski atmosferi. Po večerji sta se Metaxas in Saradzoglu razgovarjala s povabljenici iz niške družbe.

Točno ob 23. se je grški ministrski predsednik odpeljal s posebnim vlakom v Atene. Od njega so se poslovili g. in gospa Saradzoglu s spremstvom, predsednik vlade Cvetković in ostala družba. Pri odhodu se je Metaxas prisrčno poslovil od vseh, zlasti dolgo je trajalo slovo med njim in Saradzogluom ter predsednikom Cvetkovićem, ki se mu je Metaxas zahvaljeval za tople in priskrbi sprejem.

Nekaj minut pozneje je turški zunanji minister vstopil v svoj salonski voz, ki je ostal na niški železniški postaji do 4.40, nakar se je odpeljal proti meji. Poslavljajoč se od predsednika vlade Cvetkovića, je Saradzoglu s toplimi besedami izrazil svojo zahvalo za tako priskrbi sprejem v Nišu. Po slovesu z gosti se je zbrala okrog predsednika vlade skupina novinarjev, med temi tudi znanje-politični urednik sofijskega »Utra« Krum Naumov. Na vprašanje o namenu obiska g. Metaxasa in Saradzoglu v Nišu je predsednik Cvetković izjavil:

V Beogradu je zasedal stalni svet Balkanske zveze, g. Metaxas in Saradzoglu pa sta bila danes tu moja gosta. Glede rezult

tatov balkanske konference ste dobili že obvestilo iz komunikacije. V njem je vse jasno izraženo in vi kot novinarji to najbolj razumete.

V teku nadaljnjega razgovora je Cvetković izjavil:

Razumam sodelovanje Bolgarije. Odnosi med nami in Bolgarijo so odlični, iskreni in prijateljski, kakor so bili vedno dosedaj. Sofijo bo v kratkem obiskal član naše vlade minister za trgovino in industrijo dr. Andrej Prilipi ustanovitve Jugoslovanske-bolgarske gospodarske zbornice.

Glede na položaj na Balkanu je predsednik vlade rekel: Bodočnost Balkana je odvisna od nas. Naše stališče je isto kakor stališče Bolgarije: Neutrlnost in mir!

Sofija, 6. febr. e. Bivanje grškega ministrskega predsednika Metaxasa in turškega zunanjega ministra Saradzoglu v Nišu je zabeležil ves tukašnji tisk. Davi je ministru Saradzoglu sprejel v Caribrodu predstavnik predsednika vlade dr. Kiselevanov. Posebni vlak, s katerim se je odpeljal minister Saradzoglu iz Niša, je prispel v Sofijo ob 10.30. Na postaji ga je sprejel predsednik vlade dr. Kiselevanov in zastopnik kralja Boris, kakor tudi poslaniki balkanskih držav.

V programu bivanja Saradzoglu v Sofiji je predvidevan vpis v dvorsko knjigo in obisk predsednika vlade Kiselevanov. Ki bo potem vrnil obisk Kralja bo turškega zunanjega ministra sprejel v posebni avdienci. Saradzoglu zapusti Sofijo ob 17. Jasn je, da bo za časa svojega bivanja v Sofiji Saradzoglu imel priliko za razgovore s predsednikom vlade Kiselevanovim in da ga bo obvestil o rezultatih zasedanja stalnega sveta Balkanske zveze.

Medbalkansko gospodarsko sodelovanje

V nedeljo bo v Beogradu otvorjena Bolgarsko-jugoslovanska gospodarska zbornica, teden dni nato pa v Sofiji Jugoslovansko-bolgarska

Sofija, 6. febr. e. Jugoslovanski minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andrej je dal posebno izjavo sofijskemu »Utru« glede na trgovinske zveze med Bolgarijo in Jugoslavijo in na svečano otvoritev jugoslovansko-bolgarske gospodarske zbornice v Beogradu in Sofiji. Rekel je med drugim:

V nedeljo 11. t. m. bo v Beogradu slovesno otvorjena Bolgarsko-jugoslovanska zbornica. Ideja otvoritve zbornice med našima dvema narodoma je dobra in mislim, da bo dala dobre uspehe. Teden dni pozneje 18. t. m. bo v Sofiji podobna slovesnost ob priliki otvoritve Jugoslovansko-bolgarske gospodarske zbornice. Mislim, da je med našima dvema narodoma močnega trajnejša in zelo dobra trgovinska izmena. Mi

lahko dobivamo od vas premo, razna olja ter industrijske predmete. Bolgarija pa lahko dobi industrijske proizvode, ki se izdelujejo v naši državi. Ob dobri volji se vedno lahko najdejo skupne točke in dosežemo dobri uspehi v vsakem skupnem podjetju.

Mislim, da se mora ne samo v okviru ozkega sodelovanja med Jugoslavijo in Bolgarijo, temveč tudi v medbalkanskem sodelovanju doseči velik uspeh. Balkanske države morajo v gospodarskem pogledu druga drugo izpopolnjevati, a vsako medbalkansko sodelovanje brez Bolgarije ne bi predstavljalo nobene sile, dočim bi se skupaj z Bolgarijo lahko dosegla gospodarska neodvisnost.

Italija zadovoljna s sklepi beograjske konference

V Rimu izjavljajo, da se je položaj Italije po konferenci ojačil — Odprta vprašanja z Madžarsko in Bolgarijo

Rim, 6. febr. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Sestanek balkanskega sporazuma se je končal brez senzacionalnih rezultatov. To je bilo tudi predvideno. Pozitivna stran zasedanja je obnovitev Balkanskega sporazuma in potrjevanje skupne volje, da se Balkan obvaruje pred vojno.

Kar se tiče drugih vprašanj, ohrani vsaka država svoje stališče. Jugoslavija je izven okvirja garancij ter je v odnosih sodelovanja z vsemi svojimi sosedmi. Rumunija in Grčija imata drug položaj kot Jugoslavija in Turčija ter so jima bile zato dane garancije brez recipročnih obveznosti. Turčija ostane še naprej vezana na osnovi zvezne pogodbe s skupino zapadnih vojskujočih se veseli.

Priznanje, ki sta ga izrazila Cincar-Marčević in Gaftencu italijanski vladi za napore na Balkanu za obrambo miru, se naglašja kot izredno pomembno. Z vseh strani se prizna, da se je po konferenci položaj Italije ojačil. Fašistična Italija se stalno trudi za ohranitev miru na Balkanu, ostanje pa še odorta vprašanja podunavsko-balkanske Evrope.

Rim, 6. febr. s. (Havas). V tukašnji politični krogi so naravnili sklepi konference sveta Balkanske zveze v Beogradu

zelo dober vtis. Zlasti je izzvala zadovoljstvo odločitev, da hočejo ohraniti vse štiri balkanske države svojo pozicijo striktno neutrlnosti in da hočejo ostati neodvisne od vpliva vseh velesil. V italijanskih političnih krogih izjavljajo, da tako stališče popolnoma odgovarja željam italijanske politike. Enako so v Rimu zadovoljni z izjavo, da hočejo države Balkanske zveze izboljšati odnose z vsemi sosedmi, to se pravi predvsem z Madžarsko in Bolgarijo. Stejejo v dobro, da države Balkanske zveze kljub vsem težavam niso zanemarile delikatnega problema zahtev Madžarske in Bolgarije, temveč so nasprotno pokazale zanje široko razumevanje in čut odgovornosti.

Švicarski komentarji

Bern, 6. febr. s. (Havas). Tudi v švicarskih političnih krogih komentirajo sklepe beograjske konference sveta Balkanske zveze. Naglašajo, da ne pomenijo sklepi nobene spremembe politične konstelacije, da pa so se vendarle zožile vezi med balkanskimi državami. Dejstvo, da Rumunija ni pripravljena niti ena svojega odstotki, kaže, da nevarnost zanjo vendarle ni tako velika. K temu njenemu stališču pa so morali pripomoči gotovi dogodki. Kaj se je

zgodilo, ne vemo. Morda je Nemčija za koncesije v dobavi petroleja izvedla pritisk na sovjetsko vlado, tako da je dobila Nemčija svobodne roke v Bukarešti.

Švicarski listi pa so tudi nekoliko skeptični o napovedih ožjega gospodarskega sodelovanja med balkanskimi državami. »Berliner Tagblatt« naglašja, da so besede o takem sodelovanju sicer lepe, da pa so vse štiri države Balkanske zveze odvisne od svojega poljedelskega izvoza in da torej

ni razvidno, kako bi se mogle v tem oziru medsebojno izpopolnjevati. Na drugi strani pa naglašja »Arbeiter Zeitung«, da balkanske države niso voljne, da se brez nadaljnega pustijo podjarmiti, če bi jih katera izmed mogočih sosed napadla. Beograjski komunikacije sicer kaže, da so države Balkanske zveze pripravljene pogajati se s sosedmi in ohraniti dobre trgovske odnose, nikjer pa ni rečeno, da bi se pustile brez vsakega odpora podjarmiti.

Italija v pripravljenosti

V četrtek se sestane vrhovni odbor za italijansko narodno obrambo

Rim, 6. febr. AA. Prihodnji četrtek se sestane pod predsedništvom Mussolinija vrhovni odbor za narodno obrambo. Odbor ima nalogo pripraviti rešitev vseh organizacijskih vprašanj, ki bi lahko nastala v primeru vojne. Zaradi tega so v odboru zastopani predstavniki vojne sile, financ, industrije in tehnike. Prihodnje seje se bodo udeležili tudi ministri in državni podtajniki, glavni štab admiralitete, vodilne osebnosti vojske in letalstva, šef glavnega generalnega štaba ter ostali šefi generalnih štabov raznih vrst orožja.

Pariz, 6. febr. s. (Press Association) V zvezi z včerajšnjim angleško-francoskim vojnim svetom so razširjene razne nepotrebne govorice. Tako pravijo, da so bile morda v razpravi na seji vojne sveta možnosti razširjenja vojne na skandinavske države, prekinitve diplomatskih odnosov s sovjetsko Rusijo in izgledi poostrejitve vojne spomladai.

Pariz, 6. febr. s. (Reuter). Po seji vrhovnega vojnega sveta je izjavil ministrski predsednik Daladier, da je bila harmonija na seji popolna in da ni še nikdar prisostvoval lepši seji vojnega sveta.

Rumunski petrolej za Italijo

Rim, 6. febr. e. Neki tuji listi so objavili vest, da je Italija odklonila nadaljnji sprejem rumunskega petroleja, kar je v zvezi z naraščanjem cen rumunske nafte, ki jo povzroča Anglija in Nemčija ter sploh borba za rumunsko nafto. Iz dobro poučenih krogov pa se izve, da Italija ni odpravila dobav rumunskega petroleja, da pa je zares prišlo do nekih težav. Rumunija je namreč za 35 odstotkov povečala vrednost izmene svoje valute. Zaradi tega so vsi rumunski proizvodi nenadno poskočili v cenah in nastale so tudi težave glede dobave. Pričela so se že pogajanja za prijeteljsko ureditev te zadeve.

Japonska zahteva izročitev 21 Nemcev

Tokio, 6. febr. s. (Reuter) Japonski zunanji minister Arita je izjavil v zborni zbornici, da incident z ladjo »Asama Maru« nikakor še ni popolnoma urejen. Japonska vlada sicer ceni prizadevanje angleške vlade za hitro ureditev spora, ni pa popolnoma zadovoljna s stališčem, ki ga je angleška vlada zavzela. Japonska vlada zahteva, da ji angleške oblasti izročijo vseh 21 Nemcev, ki so jih z ladje »Asama Maru« odstranili. Devet izmed njih bi japonske oblasti potem bile zopet pripravljene izročiti angleškemu oblastem. Zunanji minister ni hotel povedati nadaljnjih podrobnosti o pozajanjih med obema vladama v tej zadevi. Za to se bo izvedelo šele, ko bo objavljena vsebina not, ki so bile med obema vladama izmenjane.

Poslanik Bullitt odletel v Washington

Lisbona, 6. febr. s. (Reuter) Ameriški poslanik v Parizu Bullitt odstopuje na poziv svoje vlade danes s prekonočnim letalom iz Lisbone v Washington. Ko je snoči dospel iz Pariza v Lisbono, ni hotel dati novinarjem o vzrokih svojega potovanja nobene izjave.

Spremembe v nizozemskem vrhov. poveljstvu

Amsterdam, 6. febr. AA. (Havas). In-spektor konference in kolezarskih oddelkov general van Vorst Tot, je bil razrešen dolžnosti ter poslan na delo v generalni štab. General van Vorst Tot je objavil nedavno v tisku zelo opazen članek o obrambi Nizozemske s pomočjo poplavl. Smatrajo, da je bila ta sprememba izvršena v zvezi s spremembo, ki je nastala v nizozemskem vrhovnem poveljstvu.

Poznanj — »Reichsgau Warteland«

Berlin, 6. febr. AA. (DNB). Uradni list nemške vlade objavlja tale ukaz vodje Nemčije in državnega kancelarja: Svoj ukaz o ureditvi in organizaciji vzhodnih pokrajin s dne 8. oktobra 1939 spreminjam v toliko, da se bo pokrajina Poznanj v bodoče imenovala »Reichsgau Warteland«.

Vojna na morju

London, 6. febr. s. (Reuter) V bližini južnozahodne angleške obale v Atlantskem oceanu je nemška podmornica s torped m potopila 10.000 tonski angleški parnik »Bibbance«. Ladja ni vozila potnikov.

Parnik »Kildale«, ki so ga v soboto napadla nemška letala in je bilo že javljeno, da je bil potopljen, je bil samo težje poškodovan in se ga je še posrečilo potegniti na obalo.

London, 6. februarja. AA. (Reuter). Na severnem morju je zadel angleška ladja Fortelet ob mlinu ter se potopila. Imela je 1064 ton. Pri eksploziji sta našla smrt dva člana posadke, ostalih devet mož poškodani pa se je izkrcalo v neki lukl ob vzhodni nizozemski obali. Kapetan potopljene ladje je izjavil, da je bil z ostalimi člani posadke okoli 2 ure v rešilnem čolnu. Rešila jih je neka finska ladja.

Sevilla, 6. febr. AA. Španska ladja »Del-finco« (2200 ton) se je potopila ob ustju reke Guadalquivir. Posadka je bila rešena.

40 nemških podmornic potopljenih

Pariz, 6. febr. s. (Reuter). Francoski mornariški minister Campinchi je snoči izjavil, da je bilo do sedaj od izbruha vojne dalje potopljenih že 40 nemških podmornic.

Železnica Černovice-Lvov

Budimpešta, 6. febr. s. (Havas). Snoči tukajšnji listi poročajo, da so sovjeti pričeli spreminjati sedaj tudi širino proge Černovice-Lvov na večjo rusko širino. S tem bo zmanjšana možnost izvoza rumunskega blaga v Nemčijo.

Rooseveltova kandidatura

Hydepark, 6. febr. AA. (Havas) Predsednik Roosevelt je izjavil v razgovoru z novinarji, da je že utrujen od samih vprašanj, ali bo tudi tretjič postavil svojo kandidaturu za predsednika Zedinjenih držav. Dejal je, da na to vprašanje ne bo dajal več odgovora, ko bo pa čas za to, se bo že izjavil.

New York, 6. febr. s. (Reuter) Demokratska stranka je sklenila, da se bo vršil konvencionalni kongres za določitev demokratskega kandidata za predsedniške volitve v Chicagu.

Egipt ne bo priznal sovjetske Rusije

Kairo, 6. febr. s. (Havas) Ministrski predsednik Ali Maher paša je izjavil v parlamentu na neko interpelacijo, da vlada v sedanjem položaju ne namerava priznati sovjetske Rusije. Interpelacija je zahtevala, da naj bi se to zgodilo v zameno za gospodarske koncesije.

Pred novo nemško Belo knjigo

Berlin, 6. febr. e. Po informacijah iz dobro obveščenih krogov bo nemško zunanje ministrstvo izdalo še eno Belo knjigo, ki bo na podlagi diplomatskih dokumentov razjasnila vprašanje zakaj so Zedinjene države med svetovno vojno stopile na stran sovnikov.

Iz notranje politike

SOKOLSTVO IN SLOVANSTVO

Uprava Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije je razposlala vsem sokolskim društvom okoliščino, ki vsebuje med drugim: Poleg rednih nalog duhovne in telesne vzgoje naroda, ki so potrebne v današnjih notranjih in zunanjih prilikah naše države, stoji danes pred našim sokolstvom nad vse važen in obsežen program narodno obrambnega dela. V današnjih časih mora vsa država predstavljati narodno obrambo, predvsem pa sokolstvo. Letošnje sokolske skupščine morajo predstavljati začetek važnega razmaha v jugoslovanskem sokolstvu, s katerim bosta lahko vsak trenutek v popolnem zaupanju računala tako kralj kakor Jugoslavija. Naš veliki vsesokolski zlet 1941 v Beogradu bo pokazal vsemu svetu, da vsebuje slovanstvo kljub vsem pogreškom in težkim preizkušnjam nesluhne konstruktivne sile in da njegov čas še pride.

ORGANIZACIJA RADIKALNE STRANKE

Po tridnevem bivanju v Nišu, kjer so imeli posvetovanja z Aco Stanojevićem, so se včeraj vrnili v Beograd prvaki radikalne stranke Krsta Miletić, Miloš Bobić in dr. Kostić. Pred odhodom iz Niša so izjavili novinarjem, da se bo takoj začela organizacija radikalne stranke v najširjem obsegu ter da je predsednik stranke Aco Stanojević dal v tem smislu vsa potrebna navodila.

POVIŠANJE PLAC DRŽAVNIM NAMEŠČENCEM

V nedeljo je bil v Sarajevu shod HSS, na katerem je govoril finančni minister dr. Šutej. Med drugim je napovedal, da bodo državnim nameščencem v najkrajšem času primerno povišane plače. Naglasil pa je, da to povišanje ne bi imelo smisla, če bi se na drugi strani še nadalje poviševale cene življenjskih potrebščin. Zaradi tega bo vlada izdala ukrepe, da se cene stabilizirajo, tako da bodo državni nameščenci res imeli nekaj od povišanja plač.

PRVI PLES

Pod tem naslovom piše splitski »Narodni list«.

Naravno — svobodni domovniki. Tako se glasio reklame, ki jih tudi po uradnih dele služe za »Veliki narodni ples Hrvatske seljačke stranke«.

Nekateri nacionalisti se upirajo in pravijo: Zakaj »prvi« v svobodni domovini? Kakor da mi Hrvati nismo bili do sedaj svobodni pred tujnimi zavojalci. Za Boga — pravijo nacionalisti — ako je kdo teh 20 let vladal nad Hrvatit, to je bila eventualno strankarska vladavina te ali one stranke, ki se ne more primerjati z vladavino tujcev, n. pr. Nemcev ali Madžarov! Čemu ti naši Hrvati t. j. večina hrvatskega plemena degradirala samo sebe in podaljšuje svoje nacionalno suženstvo za celih 20 let! Mar ni pametneje in bolj logično konstatirati, da smo se kot narod osvobodili 1. 1918 in da so »notranji tiranci« — jugoslovanski nacionalisti, Srbi, adikturaci itd. — preprečevali svobodni razvoj naroda... S kakšno pravico polagamo sicer vence n. pr. na grob dr. Trumbića, ako se 1. 1918 nismo osvobodili?!

Mi tolažimo svoje prijatelje ter jim pravimo: Ne vznemirjajte se! Ti naši Hrvati t. j. ne mi, temveč oni, ki sedaj predstavljajo večino, oni so zaostali za 20 let. Toda bodimo zadovoljni, ker so vsaj sedaj prvi občutili, da so »svobodni domovniki«.

Vprašamo samo: Ali se je s tem definitivno končala borba za »svobodo hrvatskega naroda«? Mislim nemo, da smo je dosegli 29. oktobra 1918, vi pa 26. avgusta 1939. Toda sedaj je končano! Sedaj smo vsi v svobodni domovini ter nehamo z norčijami in frazami, katerih se boste sramovali, če ne prej, pa gotovo — čez 20 let!

RDEČI KRIŽ NA HRVATSKEM

Banska oblast v Zagrebu bo v kratkem objavila uredbu o ustanovitvi Rdečega križa za banovino Hrvatsko. Sedež ustanove bo v Zagrebu, pododbor pa v Splitu. Rdeči križ banovine Hrvatske bo imel z Rdečim križem v Beogradu samo reprezentativno skupnost.

NOV LIST JNS

V Sarajevu je začel izdajati bivši narodni poslanec M. Mihalčić tednik »Principi« jugoslovanske omladine. Novi tednik zastopa politične smernice Jugoslovanske nacionalne stranke.

IZPUŠČENI POLITIČNI KAZNENICI

Iz kaznilnice v Sremski Mitrovici je bilo te dni izpuščenih na pogojni dopust 45 političnih kaznencev. Med njimi je tudi znan Bolgar Bošković, ki je bil obsojen na 20 let roblje.

ZDRAVILIŠČE ZA EMIGRANTE

V zdravilišče Lipik na Hrvatskem je prišlo te dni nad 50 beguncev raznih narodnosti iz vseh krajev sveta.

Borzna poročila

Curth, 6. februarja. Beograd 10.— Pariz 10.08, London 17.795, New York 446.— Bruselj 75.50, Milan 22.51, Amsterdam 236.80, Berlin 178.70, Stockholm 106.175, Oslo 101.35, Kodaň 86.10, Bukarešta 3.30.

Dnevno preleti Finsko do 400 sovjetskih letal

Sovjeti imajo na finskih frontah koncentriranih 28 divizij — Novi finski uspehi v junaški borbi proti sovjetski premoči

Helsinki, 6. febr. AA. (DNB). Sovjeti so na več krajih začeli spuščati patrle s padali. Patrle obstojajo iz častni ka in 5 podčastnikov ter se spuščajo podnevi in ponoči. Te patrle so oborožene z avtomatskim orožjem ter imajo večino seboj tudi kratkovalovno radijsko postajo. Včerajšnji sovjetski zračni napad je veljal na prvem mestu pristanišču Turku. Razen tega so bombardirali več mest na severnem Finskem. Bombardiranje V. borga je trajalo več ur ter je nastalo več požarov. Severovzhodno od Ladoškega jezera borbe še vedno trajajo. Sovjetski oddelki dobivajo hrano s pomočjo letal. Sibirski smučarski bataljon je izvršil napad v pokrajini Kumo. Dnevno preleti Finsko 50 do 400 sovjetskih letal, ki napadajo razne kraje. Od 28. januarja do 3. februarja je rusko letalstvo napadalo predvsem kraje na severovzhodnem in jugozapadnem Finskem. Skupno je bilo ubitih 155, ranjenih pa 179 civilnih oseb.

Rim, 6. febr. e. Dopisniki italijanskih listov javljajo iz Finske, da je na vseh finskih frontah koncentriranih 28 sovjetskih divizij, ki so opremljene z več tisoč tanki in letali. Tako je na Karelijski ozini 12. pri Ladoškem jezeru 7. pri Kajaani 2. pri Mogojeami 2. na fronti pri Salli in Pečengji 3 in pri Suomusalmiju 2 divizije.

Stockholm, 6. febr. s. (Havas). Posebni poročevalec lista »Stockholm Tidningen« na finskem bojišču daje sledeči pregled vojaških operacij:

Na Ladoškem jezeru podvzemajo sovjetske čete ogrožene polkuse napačev na utrjene finske otoke na jezeru. Topništvo finske utrdbe Mänsi na obali pa je doslej vse napade preprečilo in odbilo.

Pri Summi se napadi še vedno ponavljajo z velikimi množicami moštva in velikanskimi količinami vojnega materiala. Ti napadi pa doslej niso dali še nobenega uspeha. Finci se ne zadovoljujejo s tem, da enostavno napade podnevi odbijajo. Vsako noč podvzemajo protinapade in preženejo sovjetske čete z ognjem iz obema linijama, kjer se skušajo ponavadi sovjetske čete ponoči utrditi. Finski vojaški krogi so mnenja, da sovjetski napadi na tem odseku fronte še ne bodo tako kmalu prenehali. Res je morala biti sovjetska divizija, ki je zadnje dni vodila te napade, izmenjena, ker je imela prebude izgube. To pa za sovjetke ne pomeni mnogo, ker imajo že samo na Karelijski zemeljski ozini divizij dovolj na razpolago.

Na severu Ladoškega jezera so izvajali Finci večji uspeh s tem, da so zavzeli sovražno pozicijo, ki so jo branili trije sovjetski bataljoni. Pri Kumu se borbe noč in dan nadaljujejo. Sovjeti pošiljajo v boj zelo velike sile, ne da bi izvajali pomembnejše uspehe.

Amsterdam, 6. febr. s. (Havas). »Algemeene Handelsblad«, ki ima svojega posebnega poročevalca na Finskem, izraža začudenje, zakaj sovjetska letala ne bombardirajo industrijskega predela ob reki Vuoksi tik za fronto. Dopisnik izraža mne-

nje, da hočejo sovjeti te najmodernejše finske tovarne po možnosti nepoškodovane dobiti v svojo posest. V tem pogledu pa se pač motijo, ker jih bodo Finci gotovo do zadnjega branili in raje vse pogladi v zrak, preden jih prepustijo sovražniku.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 6. febr. s. (Fin. tel. ag.) Vojno poročilo finskega vrhovnega poveljstva, izdano večeraj opoldne o dogodkih 4. februarja, pravi:

Na kopnem: Manjši sovražni oddelki so zjutraj poskusili nov napad pri Summi na Karelijski zemeljski ozini. Napad je bil takoj na začetku odbit in sovražniki, ki so se skušali zakopati pred našimi postojankami, so bili takoj pregnani. Drugo na Karelijski zemeljski ozini običajni artilerijski ogenj. Naše baterije so uspešno obstreljevale sovražne postojanke.

Severovzhodno od Ladoškega jezera je bilo odbitih več sovražnih napadov proti našim postojankam na otoku h na jezeru, kakor tudi en napad na obalne postojanke. Na kopnem smo zavzeli važno sovražno postojanko in uničili sovražni oddelki, ki jo je branil. Sovražnik je izgubil 500 mož, 7 tankov, 4 topove, mnogo drugega vojnega materiala, 30 različnih motornih vozil itd.

Pri Ajtojokiju je sovražnik na vsej fronti ti potkusil slabe napade na naše pozicije, vendar je bil povsod pognan nazaj. Pri Kumu se boji nadaljujejo. Pri Salli so bili odbiti sovražni napadi pri Martijärvi.

Na morju: Nič posebnega. V zraku: Naša letala so izvedla uspešne obrambe, izvidniške in bombne polete. Po dosežanih podatkih je nedvomno ugotovljeno, da je bilo streljenih h teku čneva 9 sovražnih letal za 4 nadaljnja pa še ni nedvomnega potrdila.

Sovražnik je v teku dneva v vojni coni bombardiral zlasti otok Valamo in Kojvito. Na otoku Valamo je bilo zažgan h več zgradb samostanov.

V zaledju so bili letalski napadi manjši, vendar ni bilo letalskih napadov. Na jugozapadu so bila bombardirana mesta Mänälä, Turku, Tammisari, Riihimäki in Hämeenlinna, na jugu pa zlasti predeli pri Loviis. Toda z manjšimi oddelki letal. V centralni Finski so sovražna letala napadla Nurmee, Kajaani in Kuusamo, na severu pa Ivalo in Inari. V slednjem je bila požarana cerkev. Po dosežanih podatkih so bili pri vseh teh napadih samo trije civilisti ranjeni.

Sovjetsko poročilo

Moskva, 6. febr. AA. (Havas). Sporočilo generalnega štaba leningrajskega vojnega poveljstva dne 5. februarja se glasi: Izvidniško udeleževanje ter tu pa tam artilerijski ogenj. V pokrajini severno od jezera Ladoga se nadaljujejo spopadi med pehotnimi enotami. Sovjetsko letalstvo je izvršilo več izvidniških poletov.

General Weigand v Egiptu

Carigrad, 6. febr. e. Po vesteh iz Egipta pričakujejo v Kairu poveljnika francoskih čet generala Weyganda. Sodijo, da bo tam ostal tri dni in bo pregledal angleške ter egiptске vojne moči ter inspiciiral narodno obrambo.

Kairo, 6. febr. AA. (Havas). Uradna inspekcija predsednika vlade v Sudanu je določena za 17. februar. Predsednik vlade Maher paša odpotuje z letalom v Kartum v spremstvu prometnega ministrstva in več višjih uradnikov.

Grof Schullenberg v Berlinu

Berlin, 6. febr. e. Snoči je dopotoval v Berlin grof Schullenberg, nemški veleposlanik v Moskvi. V političnih krogih pojasnjuje, da je prišel v prvi vrsti zato, da po da referat o stanju nemško-sovjetskih pogajanj. Njegov prihod je v Berlinu zbudil tem večjo pozornost, ker je pred dnevi pri-

Mariborski zdravnik pred sodiščem

Obsojen, ker je predložil policiji lažno davčno potrdilo z lažnim pečatom in lažnim podpisom

Maribor, 5. februarja. Po Mariboru je vzbudila veliko zanimanja sodna obravnava proti mariborskemu zdravniku dr. Jos. Ivanšku, staremu 39 let. Z njegovimi nekaterimi listi objavili vest o tej stvari, ki je imela sedaj svoje odmeve pred mariborskim okrožnim sodiščem. Zdravnik dr. Jos. Ivanšek je bil namreč obtožen zaradi tega, ker je kakor navaja obtožnica, predložil tukajšnji mestni policiji lažno potrdilo davčne uprave v Mariboru, ki je vsebovalo uradno potrdilo, da je dr. Jos. Ivanšek v redu poravnal vse davčne obveznosti. Na potrdilu je bil pečat davčne uprave, razen tega tudi podpis zastopnika šefa davčne uprave in pri-

Čudne razmere v Centrali kasaških društev

Odločen nastop predsednika mariborskega kasaškega društva F. Filipiča

Ljutomer, 5. februarja. Te dni je bila pred tukajšnjim sreskim sodiščem zanimiva razprava, ki je razkrila naravnost neverjetne razmere v centrali kasaških društev Jugoslavije. Na tožbo Königa Franca iz Celja radi razžaljenja časti proti predsedniku mariborskega kasaškega društva Filipiču Francu so se osvetile razmere v centralni organizaciji kasaškega športa v Jugoslaviji. G. Filipič je namreč o priliki zadnjih dirk v Ljutomeru dne 13. 8. 1939 med drugim očital g. Konjugu da ni opravičen zastopati centralne. Dne 22. 9. 1938 je umrl predsednik

centralne g. Lippitt, že dne 25. 9. je prevzel vse spise centralne g. König, dasi ni bil niti podpredsednik, niti delegat katerega društva v upravi centralne, tud ni imel kakega pooblastila od oblasti Stori pa je še večje nezakonitost, sklical je na dan 28. 12. 1938 skupščino Centralne v Zagrebu. Na vprašanje, je-li poverjen po oblasti za sklicanje skupščine je odgovoril da, je, ni pa predložil nobenega pismenega odloka. Ne samo pravnik, marveč vsak laik mora vedeti, da nepravilno sklicana skupščina tud ni more veljavno »kupati«, najmanj pa izvršiti volitev. Tako se je tudi napra-

vil 31. decembra 1938 ugovor proti veljavnosti skupščine na štesko načelstvo v Ptuj, ker je bil sedež centralne v Turnišču pri Ptuj. Izkazalo pa se je, da pri sreskem načelstvu niso bila vpisana pravila centralne in spis je romal naprej ter se danes nima pritožitelj rešitve.

Ljutomerski konjereji pa se vprašujejo, zakaj g. König ni tožil g. Filipiča zaradi vse drugačnih očitkov v gostilni na Moti, kakor pa so bili oni, ki jih je izrekel na postajališču v Ljutomeru. Na Moti so konjereji g. Filipiču čestitali k njegovemu odločnemu nastopu.

Nekaj pustih o postu

Ljubljana, 6. februarja. V teh časih, ki so mnogo bolj pusti kakor pustni, skuša biti časopisje vseeno pustno. saj je praporček vsega optimizma; največji optimist je pa Kurent, čeprav mu sledi tik za petami Pepelnica. Zato je pač razumljivo, kako silno so bili letos ljudje prizadeti, ker je bil predpust izredno kratek. Na svetu že vlada od njega dni splošno prepričanje, da je čas za neumnosti vselej prekratek.

Nekateri so hoteli ob tej priliki proslaviti skromnost naših meščanov, češ da niso praznovali pustne nedelje preveč izizvalno. Baje so celo sami pridelali maskarad delali v duhu časa in so upoštevali celo pri cenah cvička in klobas, da je dandanes aktualno varčevanje. V trgovinah pa so bile menda naprodaj tako zvene ljudske maske. V vseh pogledih se je pač treba prilagoditi.

Za to pa imamo tudi talent. Če bi se n. pr. ne znali prilagoditi, bi ob tem pustu morali utoniti v brozgi. V resnici, tud brozga je letos ljudska. Dolgo smo čakali na njo, mi in tisti, ki bi nam naj čistili ceste, da se nas je končno nebo usmiliilo tik pred pustom. Tako so tud naše ceste v duhu časa; vse, kar hočete: obrambni jarki, nasipi iz snega, da ne vidiš na drugi stran ceste, »bombee izpod neba«, s strel, eksplozivno na hodnikih in tista redka, motorna vozila, ki nas še spominjajo starih dobrih časov, nas švrkajo z brozgo, da se takoj loti vseh razpoloženje. Tako bi bili meščani potrojni pasivni in še tem bolj aktivne zaščite. Vendar je vsa zaščita superpasivna. Greš n. pr. po Krekovem trgu — bolje rečeno: plavaš in brodiš — mimo Mestnega doma, nekaj korakov od reševalcev, vendar te nihče ne pride vlec iz brozge, čeprav ti teče že v grlo.

Morda ste pričakovali, da vam bomo povedali kaj o pustnih krotih. Toda tud profi so letos precej pusti, lahko bi celo rekli — nevtalni. Vse je nevtalno, predvsem pa cene. Že 21. januarja bi morala vs. Neža kuram odvezati, saj veste kaj, toda kokeš so ostale kljub temu nevtalne, zato so jajca po 2,5 din. Brez jajc pa, kakor menda veste, doslej vsaj ni bilo pustnih krotov. Rekli boste, zakaj vendar nihče nič ne ukrene. Zakaj n. pr. kokeš ne nesejo jajc hkrati s listki, kakršni so predpisani po izlozih, da vsi pri čem si? Kljub vsemu temu so se ljudje tud v tem pogledu prilagodili. Nihče ne toži več nad dragino. Nasprotno, čedalje bolj so vsi zadovoljni, ko prav zaradi dragine lahko uživamo blagodat ljudskih cen celo na maskaradah.

Iz Poljčan

— Iz naših društev. Letošnje predpustne prireditve je otvnilo v nedeljo tukajšnje planjsko društvo s tradicionalnim planjskim plesom. Igrala je godba »Drava« iz Maribora. Z raznimi izvirnimi kupleti je nastopil naš neumorni Ritonja. Spored so izpopolnili gostje iz stor, ki so nastopili s svojim pevskim zborom, med drugim pa smo imeli ta večer tud priliko slišati jugoslovanske pravke na harmoniko, ki je s svojim virtuoznim nastopom zadivil vse poslušalce. Želimo, da bi nas storčani, ki radi hodijo na naš Boč, še večkrat obiskali. — Na pustni torek pa bo pri Mariboru sokolska maskarada, ki bo spet, kakor se obeta, senzacija naših predpustnih veselje. Izdati smemo le toliko, da nastopi s posebno plesno točko posebna originalna skupina. Kakšna bo in kaj bo predstavljala, pa boste videli na pustni torek. Maskarada ima geslo »Pod vročim soncem« Vršilo se bo tud nagradno tekmovanje mask.

— Gospodarsko poslopje se je zrušilo. Letošnja zima je bila vzrok že marsikateri nesreči. Zadnji čas je ledeni dež napravil mnogo škode tud na sadnem drevju. V nedeljo je zadela huda nesreča posestnika Potočnika Karla, po domače Leskovarja iz Laporja. Ravno so se spravljali spat, ko je zabobnelo, kakor da je potres. Podrlo se je gospodarsko poslopje, ki ga je zrušila teža snega. Posestnik Potočnik, ki je že tako v težavnih gospodarskih prilikah, je s to nesrečo še bolj prizadet.

Violinski koncert

L. D'Albore

Ljubljana, 6. februarja. Kakor smo imeli pred kratkim priliko spoznati Pittinjevo kot izvrstno italijansko pianistko, tako se nam je na večeršnjem koncertu predstavila kot enako odgovarjajoča italijanska violinistka Lili D'Albore, ki si je za svoj nastop izbrala hvalčen spored. Violinistka ima sigurn, močan in odločen poteg loka, prav tako nastavek in je v tehničnem pogledu vobče zelo dobra; tud intonacija, ki v začetnih skladbah ni bila najboljša, se je kasneje ustalila tako, da tud v tem pogledu ni bilo oporekati. Ton ji je mehak, sočen in poglobljen; fraziranje je bilo estetski-smiselno in kot takšno v polnem odnosu do celotne igre. Violinistka je interpretirala posamezne skladbe z velikim, finim občutjem, ki nikakor ni šlo preko vernosti podajanja ter se zato tud ni individualiziralo; ostalo je marveč v mejah po skladatelju zamišljene vsebinske interpretacije, kar more biti na eni strani reprodukcija, le v korist, če izven v dosegljivi polnosti. D'Alborejeva je tej zahtevi nedvomno ustregla in nam je predstavila tvorce iz različnih stilnih dob v zelo verni podobi. Zlasti velja to za Brahmsovo »Sonato d-mol, op. 108« (Allegro, Adagio, Un poco presto e con sentimento, Presto agitato), ki je bila ne le s tehničnega, ampak še prav posebej iz vsebinskega vidika menda najboljša točka večera. V njej je solistka uveljavila vse sposobnosti svoje igre še mnogo bolj kot v Vitalijevi »Chaconni« in v Schubertovi »Sonatini d-dur« (Allegro molto, Andante, Allegro

vivace). Drugi del koncerta ej obsegal Veracinjevo Largo in Flocov »Allegro«, ki ju je podala lepo oblikovano, ter Sarasatejevo »Zingaresco«, ki jo je prikazala z bravurozno tehniko in močno čustveno. Ob koncu je dodala še nekaj skladb italijanskih avtorjev. Vobče je nudila koncert lepe umetniške kvalitete in jo je občinstvo sprejelo s spontanim, malone vihnim navdušenjem ter z njim izrazilo vse priznanje. Škoda le, da si ni izbrala tud nekega sodobnih skladateljev, da bi nas tako seznanila še s predstavniki sodobne italijanske violinske kompozicije.

Na klavirju jo je spremljal Hubert Giesen, ki je izstopil kot odlični interpret zlasti v Brahmsovi »Sonati«, dočim je bil v Schubertovi »Sonatini« v razmerju do solistke premočen. V vseh ostalih skladbah se je znal prilagoditi kot diskretni spremljevalec.

Celotni koncert nam je nudil lep umetniški užitek; izval je mnogo zanimanja ne le zavolj violinistke, temveč tud, ker smo po mnogih pianističnih večerih mogli spet enkrat slišati violinski koncert. ed.

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS

6. februarja 1940.

Rateče-Planica 870 m: —5, megleno, 70 cm snega, osrenjen.
Planica-Slatine (Dom Ilirja) 950 m: —4, megleno, 100 cm snega, osrenjen.
Podkoren 800 m: —4, jasno, 56 cm snega, osrenjen.
Dovje-Mojstrana 650 m: —4, jasno, 65 cm snega, skakalnica uporabna.
Bled 501 m: —1, barometer se dviga, pooblačeno, 64 cm snega, osrenjen.
Pokljuka 1300 m: —4, barometer se dviga, pooblačeno, 120 cm snega, osrenjen.
Bohinj-Sv. Janez 530 m: —1, jasno, 95 cm snega, osrenjen.
Bohinj-Zlatorog 530 m: —2, jasno, 80 cm snega, osrenjen.
Dom na Komni 1520 m: —2, jasno, 150 cm snega, osrenjen.
Dom na Kravcu 1700 m: 0, delno oblačno, 95 cm snega, osrenjen.
Koča na Veliki planini 1558 m: —1, delno oblačno, 80 cm snega, osrenjen.
Polzevo 620 m: —2, oblačno, 48 cm snega, osrenjen.
Radovljica 470 m: —2, megleno, 68 cm snega, osrenjen.
Dom na Kofcu 1500 m: —3, jasno, 130 cm snega, osrenjen.
Tržič: —1, megleno, 60 cm snega, osrenjen in južen.
Sodražica 550 m: —3, oblačno, 58 cm snega, južen.
Rimski vrelci 530 m: 0, oblačno, 42 cm snega, južen.
5. februarja 1940.
Pohorski dom 1030 m in Mariborska koč 1030 m: 0, megleno, 50 cm snega, osrenjen.
Sv. Lovrenc na Pohorju 483 m: —3, megleno, 50 cm snega, osrenjen.
Togarska dolina: 0, pooblačeno, 60 cm snega, osrenjen.

Iz Maribora

— Protituberkulozni dinar je v mesecu januarju dosegel znesek 566.010,75 din, ki je namenjen za zgradbo oziroma za nakup zavetišča jetičnim bolnikom. Izven stanovanjske akcije so sklad okrepili: uprava grajskega kina po zaslugi njegovega ravnatelja g. Julij Guština, dalje pisarniško ravnateljstvo okrožnega sodišča v Mariboru v spomin na blagopokojnega Škarabota Blaža 228 din, g. Marta Würzinger mesto venca na grob g. dr. Bohma Rudolfa in g. Arnolda Starkula po 100 din, Marko Rosner 100 din, Jugoškova 100 din, Hutter 600 din, Margo 100 din, L. Franz sinovi 100 din, Zlatorog 100 din, Viljem Freund 100 din, Stark Ana 100 din, notar dr. Kogej Jakob 180 din, trgovski gremil 10 din Neubauer Anton 125 din, Konig Paula 100 din, elektrarna Fala 100 din, ing. Jelenc-Slajmer 100 din, Anica dr. Robičeva 100 din, Stolna ulica št. 1 104 din, Zora 100 din, Doctor in drug 500 din, uradništvo Thoma 710 din, Tscheligi 240 din, Nassimbeni 100 din, škofijska pisarna 100 din, Kebrič Eliza 125 din, Kuntnar Jakob 200 din, Grobin Marija 140 din, Kolmančič Jospina 120 din, Narodna banka 110 din, Valaster Erna 100 din, Ljubljanski kreditna banka 100 din, zadruga državnih uslužbencev 100 din, dr. Fran Marinko 100 din, dr. Miroslav Ploj 100 din, Teksta 100 din, Mariborska kreditna banka 100 din, Benko Josp 300 din. Iz donosa v mesecu januarju t. l. je posneti, da je skoro vsaki drugi Mariborčan prispeval v Ptl. sklad po 1 din, kar j. vse hvale vredno. Liga pa se tud živahno udejstvuje pri nakupu posestva, ki bo namenjeno najbednejšim in najtežjim ljudem. Vsem sotrudnikom plemenitega in človekoljubnega dela, zlasti industrijcem, trgovcem in obrtnikom, hišnim posestnikom in stanovanjskim najemnikom posebno pa tud hišnim upraviteljem in oskrbnikom prav iskrena hvala.

— Draginja. »Delavska Politika« poroča v številki 13: »Pomanjkanje krompirja, fižola in zelenjave na našem trgu povzroča vedno hušje skrb, zlasti delavskim gospodinjim. Ponovno smo že na to opozorili, vendar izgleda, da se nikdo ne peča s tem vprašanjem, čeprav bi ga bilo treba vzeti resno v pretes. Prepričani smo, da bi se v raznih drugih krajih v naši državi, kjer je bila letos boljše letina krompirja in fižola moglo nabaviti po znosnih cenah dovolj tega živeža za potrebe našega mesta. Seveda bi se moralo tud izvršiti pod nadzorstvom oblasti, da bi se onemogočilo vsako verižništvo, ki je povzročilo poleg slabe letine tud silno dragino. Ko je prišla vojna in so cene življenjskim potrebščinam začele rasti, so nekateri to spretno izrabili in si preskrbeli bogate zaloge življenjskih potrebščin po razmeroma nizkih cenah, revnejši sloji pa morajo sedaj plačevati te vrste živeža strašno drago. Dočim na primer stane v Mariboru kilogram krompirja din 1,75 do din 2, oziroma merica din 13, ga v okolici Ptuja prodajajo še vedno po 80 para kg. Ta primer kaže, da bi se z nekoliko dobre volje vendar le lahko pomagalo revnim konzumentom, ki itak z obdobjem vredno potrpežljivostjo prenašajo vse te težave in čaka, da se bodo razmere povrnila na bolje. Nikakor pa ni prav, da se ničesar ne ukrene v tem pravcu s strani merodajnih činiteljev. Zredbo o pobljanju dragine so bili sicer stanovljeni po občinah protidraginski odbori, ki imajo pa-le zelo omejen delokrog.«

— Mariborske tržne cene. V smislu poročila št. 5 mestnega tržnega nadzorstva v Mariboru so na mariborskem trgu sledeče cene: govedina 6 do 12, teletina 8 do 12, svinjsko meso s kostmi 10 do 12, svinjsko meso izluščeno 13 do 14, riba 16 do 17, zajec 18 do 14, salo 15 do 17, slanina 14 do 16, pljuča s srcem 7 do 8, jetra 8 do 10, rebra 10 do 12, glava z jezikom 5 do 7, ledvice komad 2 do 3, Zelenjava: krompir merica 10 do 12, čebula 2,50 do 3,50, česen 8 do 10, komad zelja 1 do 5, kislo zelje kg 4, kisa repa 2, karfiola komad 3 do 12, kg 10, hren 7 do 9, komad endivje 0,50 do 12, kg dalmatinske endivje 10 din, kg radiča 14 din. Sadje: jabolka 4 do 8, hruške 5 do 8, suhe slive 6 do 10, cell orehi 7 do 8, luščeni orehi 24 do 28, pomaranče 1 do 3,50. Zito: liter pšenice 2, liter rži in ječmena 1,75, koruze 1,50 do 2, cvsa 1, prosa 2, ajde 1,25, prosenega pšena 4, ajdovega pšena 4 do 5 din. Fižol prodajajo po 5 do 6 din za liter. Na trgu ga je zelo malo, navadno le ob sobotah. Mlečni izdelki: smetana 10 do 12,50, mleko 2 do 2,50, surovo maslo 30 do 36, čajno maslo 36 do 40, kuhano maslo 32 do 36, domači sir 8 do 10 din. Perutnina: kokoši 20 do 32, par piščancev 25 do 65, purani 50 do 65. Domače zajce prodajajo po 10 do 25 din. Zelo občuten je zastoj v dovozu krme, tako je bil na sobotnem trgu le en voz sladkega sena, ki so ga prodajali po 130 din za 100 kg.

Boleznica

KOLE DAR

Danes: Torek, 6. februarja: Pust, Doroteja

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: In nastalo je novo carstvo
Kino Sloga: Bistre glave
Kino Union: Seviljski brivec
Maskarada Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu ob 20.
Bohemi večer, prireditve gledaliških igralcev ob 20. pri Miklihu
Valčkov večer Sokola Vič ob 20. v Sokolskem domu

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič
Tržaška cesta 48.

Ozpod sita

Ivan Cankar je slovenski pisatelj. Največji med vsemi, kar smo jih imeli doslej in kar jih imamo sedaj. Rodil se je leta 1876 na Vrhniki in umrl je dvainštirideset let pozneje v ljubljanski bolnici. Spočetka je pisal pesmi, ustvaril potem najlepše vrhove naše proze in napisal vrh tega še sedem slovenskih dram.

Toliko tistim, ki morda Cankarja ne poznajo. Tole pa tistim, ki ga prav posebno dobro poznajo, pa ga — nočejo poznati.

Samo tegale ne razumemo, samo na tole skromno vprašanje bi želeli prav kratak in preprost odgovor: kako je moglo, da pride na naš odor vse, prav vse od Svedrovcev in Zadrege nad zadrego pa preko plehkih »hipermodernih« Benedettijevih in Bekeffijevih komedij do kaj malo duhovitega Courtelina in za nas skoraj brezpomembnega podlistarja Arkadija Averčenko, Cankar pa mora še vedno stati v vrsti in čakati, čakati. Mi pa, ki Cankarja poznamo in ga tud hočemo poznati, zahtevamo, da dobi čim prej besedo tam, kjer mu gre, to je na odru naše drame. Tisti pa, ki o tem odločajo, naj se zavedajo, da slovensko gledališče brez Cankarja ni slovensko gledališče.

Slovenski dijaki.

Smrtna nesreča

Ljubljana, 6. februarja. Včeraj popoldne so bili reševalci nujno pozvani na Emonsko cesto 2, kjer se je pripetila huda nesreča. S strehe trnadstropne Jelačinove hiše je padel krovski pomočnik Martin Strah, uslužen pri krovskem mojstru Francu Janežiču v Staretovi ulici 26.

Mojster je včeraj po kosilu poslal pomočnika v omenjeno hišo, da bi skidal s strehe sneg. Zabalil mu je pred odhodom, naj se na strehi priveže na vrv, kar je tud pravilno, pa ga Strah ni ubogal. Spelzal je na streho in jel kidati sneg, ne da bi se privezal. Ker je streha precej starna, mu je nenadoma spodrsnilo, da je padel in obeležal na tleh nezvesten. Padec nesrečnega fanta so opazili mimoidoči, ki so mu takoj priskočili na pomoč, iz Jelačinove pisarne pa so nemudoma obvestili reševalce. Ti so ponesrečenca naložili na avto, pa je Strah umrl že med prevozom v bolnico. Avto s truplom so zapeljali pred Mestni dom, kamor je prišla kasneje policijska komisija, v kateri sta bila zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik g. Macarol. Zdravnik je ugotovil, da je Strah dobil pri padcu notranje poškodbe, zlomil pa si je tud hrbtnico.

Truplo so po komisijskem ogledu odneli v mrtvašnico splošne bolnice. Pokojnik Strah je bil rojen 1.1910 in je stanoval pri svoji materi v Zalogu pri Ljubljani št. 51. O smrtni nesreči je policija že včeraj popoldne obvestila njegove domače, ki so sklenili prepeljati ponesrečenčev truplo domov, kjer bo pogreb na domače pokopališče.

Naše gledališče

D R A M A

Začetek ob 20. uri
Torek, 6. februarja: ob 16. uri: Utopenjenca. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol
Sreda, 7. februarja: Profesor Klepec. Red Sreda
Četrtek, 8. februarja: Praznik cvetočih česnj. Premierski abonma
Petek, 9. februarja: ob 15. uri: Striček Vanja. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol
Sobota, 10. februarja: Na prisojni strani. Red A

O P E R A

Začetek ob 20. uri
Torek, 6. februarja: Lumpaculus Vagabundus. Izven
Sreda, 7. februarja: Rusalka. Red Četrtek
Četrtek, 8. februarja: zaprt
Petek, 9. februarja: zaprt
Sobota, 10. februarja: Gorenjski slavček. Red B

Pet let plodnega dela Touring kluba

v Ljubljani, ki ima 1269 članov — Vprašanje pospeševanja notranjega mototurizma v sedanjih razmerah

Ljubljana 6. februarja

S snojnimi občinami zborom je Jugoslovanski Touring klub podružnica Ljubljana, zaključil peto poslovno leto. Ob tem malem jubileju delavnega kluba je predsednik g. inž. Ivan Bartl očrtal cilje organizacije, ki propagira splošen turizem v petih letih svojega obstoja je klub zvesto izpolnjeval prostovoljno prevzete dolžnosti.

Zadnje poslovno leto ni prineslo uspehov, ki si jih je klub želel. Sredi največjega dela so nevedne razmere zadržale dotok mototuristov. Dovož tujih pogonskih sredstev je postal nereden, nismo sprejemali več količin, na katere je bilo naše gospodarstvo navajeno pričeti pa smo cenili vsa ona bogastva, katere nam nudi naša zemlja. Poraba domačih pogonskih sredstev je postala nujna. Kar smo v prejšnjih letih izobila »amudili«, ko so naši sosedje že uporabljali le, ogled premož in komprimirane pline, hočemo zdaj nadoknaditi. Zato pozdravljamo odbor za propagando domačih pogonskih sredstev. Lastnik motornega vozila ki troši ogled, les in komprimirane pline domačega izvora, pa naj bo oprešen raznih dravnih, banovinskih in občinskih dajatev. Ako bodo predlogi odbora za propagando domačih sredstev pri odločitvah čimteljih upoštevani, se bodo naše ceste počele s pogonsko silo naših gozdov. Ne samo mototurizem, tudi naša narodna gospodarstva zahteva osamosvojitve od uvoza pogonskih sredstev. Ako nam priroda skriva nafto pod zemeljsko skorjo, vzemimo vsaj to, kar nam je doslej razkrila. Uporabiti moramo naš premož, naše oljne skriljave. Bencin in mineralna olja so zlato naše dobe.

Naše cestne razmere se polagoma izboljšujejo, nastalo pa je novo vprašanje, to je

preskrba vozil s pogonskimi sredstvi. Če bo ostalo pri sedanjem stanju, bi bila Slovenija za tujski promet mrtva. Na obiske od zunaj za zdaj ne moremo računati. Organizirati bomo morali domači turizem in zato bodo potrebna pogonska sredstva. Zdjaj je čas, da pridobimo one številne mototuriste, ki se vozijo v tujino, prirodnih lepot domovine pa ne poznajo.

Z uvedbo bencinskih nakaznic se bo današnje neznosno stanje izdatno izboljšalo. Naša centrala v Beogradu je predlagala uvedbo teh nakaznic. Od tolmachenja in izvajanja tozadevne uredbe odvisi ne samo zadovoljstvo avtomobilistov in mototuristov, temveč tudi obstoj številnih tujkoprometnih ustanov. Slovenija potrebuje v poletnem času izjemna določila. Pri nabavi pogonskih sredstev moramo računati tudi na mototuriste iz drugih banovin.

Upravni odbor je obravnaval tudi reorganizacijo Touringkluba v naši državi. Zato predlaga uprava spremembo pravil. V Zagrebu bo ustanovljen Hrvatski Touring klub, ki pa bo čia Touringkluba kraljevine Jugoslavije s sedežem v Beogradu. Novi politični razdelitvi primerno naj tudi Slovenija preuredi svoj Touringklub.

Za pospeševanje notranjega turizma bo postavila ljubljanska podružnica stalno taborišče (camping). Upravni odbor je inž. arh. Mesarju in tajniku Jermanu naložil, naj poišče primeren prostor za tako taborišče, ki bo domačim in tujim članom na razpolago ter tako v veliko korist propagandi za turizem.

O poslovanju tajništva je obširno poročal g. Janez Jerman. Ob koncu lanskega leta je imel klub 675 članov, in sicer 256 avtomobilistov, 97 motociklistov, 275 kolezarjev, 14 članov splošno turističnih ustanov, 3 člane Kajak kluba in 30 gostinskih podjetij. Vključena pa sta kot samostojna kluba še Motoklub Hermes s 450 člani in

Motoklub Ilirija s 144 člani, tako da ima Touringklub v Ljubljani skupno 1269 članov. Ko je bila izdana uredba o omejitvi prometa s motornimi vozili, se je tudi Touringklub pridružil s svojimi delegati vsem akcijam, s katerimi so prizadeti opozorili odločilne činitelje na katastrofalne posledice uredbe zlasti za Slovenijo. Važno je omeniti, da so bile lani otvorene nove betonske ceste Jeperca—Kranj, Kranj—Naklo in Podvin—Lesce. V delo je oddan sektor nove ceste Maribor—Slovenska Bistrica in sektor Ježica—Domžale. Počasi bomo le dobili ceste, da bomo sami zadovoljni z njimi in da nam bo mogoče privabiti tuje mototuriste.

Po blaginjskem poročilu g. Frana Khama se je razvila debata o predlogih. So glasno so zborovali odebri načrt za napuk zemljišča za taborišče. Uprava je bila pooblašena, da ukrene vse potrebno za osamosvojitve kluba v Sloveniji po osnutku novih pravil, ki jih je prečital g. dr. Lado Lajovic.

Pri volitvah so bili izvoljeni v novi odbor gg. inž. Ivan Bartl, Janez Čepin, Slavko Pinter, dr. Ciril Žček, Janez Jerman, Josip Hafner, Fran Kham, Hieronim Demšar, dr. Josip Fakin, dr. Lado Lajovic, dr. Bogdan Breclj, Ignac Vok, Vaso Samcer, inž. Jože Mesar, Roman Golob, Pavel Fabiani, Lojze Smekol, dr. Josip Kamušić, inž. Ciril Pogacnik za Kaja: klub ter zastopnika Motokluba Ilirije in Motokluba Hermes. V nadzorstvo so bili izvoljeni dr. Rudolf Marn, Ivo Marinko, Saša Rebolj in Fran Holchaker.

Pri slučajnostih so člani iznesli več predlogov glede posledic omejitve motornega prometa, rešitve prometnih vprašanj in Ljubljani, vzgoje vozačev in občinstva in glede obveznega jamstvenega zavarovanja motornih vozil.

kazenskih razprav je bilo pri ljubljanskem okrožnem sodišču, in sicer 753 (pred lanskim 867). Maribor pa ne zaostaja mnogo za Ljubljano glede kazenskih tožb, kajti imel je lani 698 kazenskih tožb (predlanskim 802). Celjsko okrožno sodišče je obravnavalo lani 436 kazenskih tožb (predlanskim 493), Novo mesto 380 (predlanskim 383), Murska Sobota pa lani 259 (predlanskim 105). Velika razlika med številom predlanskim in lanskim kazenskih tožb pri narskosobškem okrožnem sodišču je nastala zaradi tega, ker je to okrožno sodišče začelo poslovati šele sredi 1. 1938.

Pri vseh okrajnih sodiščih skupaj je bilo lani 21.333 novih pravn, predlanskim pa 21.446. Število civilnih pravn pada od leta do leta precej močno pri slovenskih okrajnih sodiščih. Znana pravdarska strast se je nekoliko polegla. Rekordno število civilnih pravn so imela slovenska okrajna sodišča 1. 1934. Kazenskih razprav so imela okrajna sodišča 4636 (predlanskim 5496).

Za zmanjšanje brezposelnosti

Iz vrst prizadetih smo prejeli:

§§ 132 in 139 obrt. zakona določata, da sme imeti lastnik obrta na podlagi pridobljene pooblastitve več pomožnih lokalov ali podružnic, za vodstvo takih podružnic pa mora nastavitv poslovodjo, ki izpolnjuje vse zakonite pogoje za te obrte. Tega zakonskega določila se v znatni meri poslužuje običajno imoviteljski obrtniki. V zadnjem času se je razpasla navača, da se taka zakonita določila in predpisi kratkoročno obidejo in otvarjajo podružnice, ki rastejo zlasti po večjih industrijskih krajih in mestih kot gobe po dežju. Vse to ima za posledico, da brezposelnost stalno narašča in prizadeva hude udarce delavstvu, ki kljub dobri volji do dela ne dobi primerne zaposlitve.

So stroke, kakor n. pr. brivsko-frizerska, pa tudi druge slične, v katerih bi se dala brezposelnost znatno omiliti, če bi se omejilo izdajanje dovoljenj za odpiranje podružnic. V teh podružnicah zaposlujejo običajno delodajalci izredno cene, ako že ne zastopajo moči, ki nimajo za njihovo vodstvo potrebne kvalifikacije. Take moči so večkrat tudi glavni vzrok hude medsebojne konkurence v cenah, ki so malokje enotne, ker se običajno tarifni predpisi nikjer ne spoštujejo in izvršujejo. Zlasti bi bilo treba revidirati obrtni zakon v tem pogledu, da se dovoljenja za odpiranje novih podružnic ne bi podeljevala onim imovitim obrtnikom, ki imajo svoje dobro vplejane in rentabilne obrate, katerih donos ne zaostaja samo za primerno vzdrževanje rodbine, temveč tudi za kupčenje kapitala. Z izdajanjem dovoljenj takim obrtnikom za odpiranje dveh ali celo več podružnic se odvzema kruh onim starejšim pomočnikom in pomočnicam, ki bi se želeli na teh mestih osamosvojiti, dočim bi na njihova sedanja mesta prav lahko prišle mlajše moči, ki so morda sedaj brez posla.

Iz Trbovelj

Obišči zbor aerokluba Trbovlje. Tuksajni aeroklub je imel v nedeljo zvečer v posebni sobi gostilne Počivavšek drugi občni zbor. Udeležil se ga je tudi podpredsednik osrednje uprave Aerokluba kraljevine Jugoslavije, g. dr. Stane Rape iz Ljubljane, ki ga je predsednik tukajšnjega aerokluba, g. Juro Baumgarten, ob otvoritvi obnega zbora v lepih besedah pozdravil. Potem je predsednik poročal o delovanju kluba v preteklem letu, nato pa je bil izbran načrt o delu v tekočem letu. Poročili gg. tajnika in blaginjska sta pokazala, da je finančno stanje kluba razveseljivo dobro, klub pa je delaven in agilen. Izvoljen je bil pri volitvi novega odbora zopet dosedanj predsednik g. Juro Baumgarten, kot podpredsednik g. Groselj, kot tajnik in blaginjska pa gg. Beg in Petan. Ko je bilo tudi pretresanje raznih društvenih vprašanj končano, je izpregovoril g. dr. Rape ter po kratkem uvodu imel zelo zanimivo predavanje o modernem zračnem bojevanju, kakor tudi o obrambi in zaščiti prebivalstva. Njegov govor je bil zelo odobravalen. Ker je bil dnevi red izčrpan, je predsednik zaključil občni zbor.

Nabavni prispevek. Da omili težavno stanje rudarskega stanu, ki v teh hudih dneh močno občuti draginjo, in da ga nagradi za veliko marljivost, se je Trboveljski premožkopna družba odločila izplačati vsem rudarjem nabavni prispevek za mesec februar. Generalno ravnanje je tako pokazalo uvidenost za slabo gmotno stanje našega delavca, kar so vsi sloji tople pozdravili. S tem je bilo ustrezno vsem rudarjem, da si izboljšajo težaven položaj. Nabavni prispevek presegla vsota enega milijona.

Za zaščito otrok za primer vojne so darovali: Alfred Aman, Tržič, 10 din; Hranilno in posojilno društvo v Celju 200 din; tovarna lesnih izdelkov Falter, Jurkloster, 100 din; J. Globotschnig, Ljubljana, 100 din; tvornica obvezilnega materiala Kocjančič in drug 100 din; Industrija platnenih izdelkov d. d., Jarše, p. Domžale, 500 din; Mehanizna tkalnica Metka, Celje, 200 din; Bombažna predilnica in tkalnica Ed. Glanzmann & And. Gassner, Tržič, 200 din. Iskrena hvala! — Unija za zaščito otrok, Ljubljana.

Iz Kamnika

Zadnja pot Franje Kendove. V nedeljo popoldne smo položili k večnemu počitku na žalah eno naših najstarejših meščank gospo Franjo Kendovo. Že ko je ležala na odru v svojem gostoljubnem domu, so se zelo številni Kamničani poslovili od nje, velika množica pogrebcev pa je ponovno dokazala, kako velik ugled je uživala pokojnica v Kamniku in okolici. Kamniški pevci so ji pred njenim domom, v pokopalski cerkvi na žalah in ob grobu ubrano zapeli žalostinke. Pok. Franja Kendova je pokopana ob svojem možu Josipu Kendi, po vsej Sloveniji znanem hotelirju in restavratrju. Naj bo pokojnici, ki je bodo Kamničani ohranili v častnem spominu, lahka naša zemlja!

V Kamniku je kakor na gmajni. Tista stara pesem o beli Ljubljani, črnem Kranju, pisani Loki in prav nečeden Kamniku se spet v polni meri uveljavlja. Čeprav se Kamnik šteje med mesta in ne prestopa poudarja tudi svoj turistični značaj, je tako zelo zapuščen in zanemarjen, da bi bila takšna zanemarjenost v sramoto celo vsaki količiki naprednejši vasi.

Po mestnih ulicah sneg ni očistil, očisteno pa niso niti pločniki, tako da izprehod po mestu predstavlja skakanje iz mlake v mlako. Res čudno je, da občinska uprava ne poskrbi, da bi bile vsaj glavne ulice očiščene snega in da bi bile, tako da tučji, ki z zimskih mesecih zaidejo k nam, ne dobe vtiska, da so prišli na zapuščenno občinsko gmajno. Če bi občina očistila vsaj glavne ulice, bi se morda zganili tudi hišni gospodarji in očistili svoje več kakor zanemarjene in z mlakužami prekriti pločnike. Največjo metlo bi zaslužili predvsem Samcevi predor, ki predstavlja za vsakega pešca pravo nevarnost. Morda se bodo na občini vsaj zdaj — po smučarskih tekmah, ko so si tuji lahko ogledali našo »blatno vaso« — zdramili in poskrbeli, da se ne bo iznova uveljavila tista grda pesem o nečeden Kamniku.

Železniško upravo prosimo, da posveča malo več pozornosti postajašču Kamnik mesto. V nedeljo, ko je Kamnik obiskalo veliko tučev in zlasti smučarjev, je bilo postajašče v mestu tako slabo očiščeno, da je to sramota za Kamnik in za železniško upravo. Na postaji Kamnik je dovolj uradnikov, ki bi se lahko tu in tam izprehodili tudi do postajašča, si ga ogledali in poskrbeli, da bo v takšnem redu in očiščeno snega in blata kakor se to spodobi celo za najmanjše podeželsko postajašče, kaj pa šele za Kamnik, ki je s svojo železniško progo za železniško upravo več kakor dobičkonosen.

Iz Radeč

Kako dobiš v Radečah cenejši električni tok? Nedavno smo poročali, da je elektriško podjetje Ravnikar na Njivcah zvišalo tok pavšalistom (takim, ki nimajo stevca) za 20 %, in to celo brez predhodne napovedi. Mnogo interesov ni plačalo 20%nega povisa. Nekateri pa so se celo pritožili na sresko načelstvo odnosno protidraginskemu odboru v Krško. Kakšen je uspeh te pritožbe, nam za sedaj še ni znano. Medtem pa so si naročniki pavšalisti po podjetju nabavili števe. Ob mescu pa je prišel preglednik električnih števec ter izstavil nekemu naročniku račun za 23 din za potrošeno električnega toka za mesec januar. Vso prejšnjo dobo pa je isti naročnik plačeval pavšalno mesečno po 30 din, v 20%nim povisku bi moral plačati celo 36 din. Naročnik pa pravi, kar je še najzanimivejše, da je v januarju prav tako trošil tok kakor prej v decembru ali v ostalih mescih. Vrh vsega pa je moral plačati pri računu za januar še 4 din za uporabo števeca, kar je v znesku 23 din že bilo vračunano. — Radečani, če hočete imeti poceni električni tok, nabavite se brez-pogojno števe!

Trgovci morajo plačati kazni, ker so prodajali petrolej liter po 9 din. Te dni so dobili nekateri radeški trgovci kazenske naloge po 500 din, ker so prodajali petrolej po 9 din liter. Trgovci so napravili proti pritožbi ugovor na odločujoče mesto. Z argumenti so dokazali, da so plačali petrolej v sodu po 8 din 75 par liter, zaradi česar jim je tedaj nemogoče prodajati ga po 7 din liter, če hočejo pošteno živeti in v redu plačevati predpisane davke.

Goveje meso se je podražilo. S 1. februarjem so naši mesarji brez predhodnega obvestila podražili goveje meso za 2 din pri kilogramu. Ker se kmetje stalno pritožujejo, da slabo in težko vnovčijo svojo živino, bi bilo pravi umestno, da bi podražitev mesa naši mesarji odgledli na kasnejši čas, ko bodo državni uslužbenci dobili zvišane mesečne prejemke.

Planinski ples na Zidanem mostu je odpadel. Te dni smo beležili, da se bo vršil planinski ples podružnice SPD Zidani most v prostorih hotela Juvancič v četrtek 1. februarja. Zaradi tehničnih ovir je bil ples v poslednjem času odpovedan in se ni vršil, kakor smo to poročali.

Maškara »Savskega valca« v Sokolskem domu. Na pustni torek ob 20. bo v Sokolskem domu maškara glasbenega društva »Savski valc«. Ta maškara bo največja predpustna prireditev v Radečah, na kar opozarjamo vso našo javnost.

Radioprogram

Sreda, 7. februarja

Ob 7.00: Jutranji pozdrav, 7.05: Napovedi, poročila, 7.15: Plošče, 12.00: Plošče, 12.30: Poročila, objave, 13.00: Napovedi, 13.02: Plošče, 14.00: Poročila, 18.00: Mladinska ura: a) Za mlade naravoslovce (Miroslav Pro) b) Kaj pravita znanost in tehnika (prof. M. Adlešič), 18.40: Slovenske pravne starine II. del (dr. Josip Zontar), 19.00: Napovedi, poročila, 19.20: Nac. ura: Odgovornost novinarskega dela pred narodom in državo (Ludvik Mrzel — Ljubljana), 19.40: Objave, 20.00: Prenos iz ljubljanske opere, v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (Vilko Ukmar), v 2. odmoru: Napovedi, poročila.

Četrtek, 8. februarja

Ob 7.00: Jutranji pozdrav, 7.05: Napovedi, poročila, 7.15: Plošče, 12.00: Plošče, 12.30: Poročila, objave, 13.00: Napovedi, 13.02: Operni trio, 14.00: Poročila, 18.00: Radijski orkester, 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič), 19.00: Napovedi, poročila, 19.20: Nac. ura: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda, 19.40: Objave, 19.50: Deset minut zabave, 20.00: Kvartet fantje na vasi, 20.45: Reprodukcijski koncert simfonične glasbe, 22.00: Napovedi, poročila, 22.15: Radijski orkester.

Petek, 9. februarja

Ob 7.00: Jutranji pozdrav, 7.05: Napovedi, poročila, 7.15: Plošče, 11.00: Soliska ura: Po Norveškem II. del (gdc Lj. Sušteršič), 12.00: Plošče, 12.30: Poročila, objave, 13.00: Napovedi, 13.02: Koncert radijskega orkestra, 14.00: Poročila, 18.00: Zenska ura: Higijena hiše (ga. Pokorn Marja), 18.20: Pesmice iz Pariza (plošče), 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben), 19.00: Napovedi, poročila, 19.20: Nac. ura: Franjo Supilo o urejanju srbsko-hrvatskih odnosov (dr. Nikola Lalic — Zgb), 19.40: Objave, 19.50: Kotiček SPD: O svetih jezicah (dr. Valter Bohinec), 20.00: Ura skladatelja Vinka Vodopivec, 21.15: Plošče, 22.00: Napovedi, poročila, 22.15: Instrumentalni dueti: gosli in kitara (Slavko Marini in Stanko Prek).

TUDI NESPORAZUM

— Ali ste bili že kdaj kaznovani? — Da, gospod sodnik. Pred desetimi leti, ko sem se kopal na prepovedanem kraju. — In od takrat? — Od tedaj se nisem več kopal, gospod sodnik.

Razširjenje pokojninskega zavarovanja

na strojnike in zobotehničke

Ljubljana, 6. februarja

Nedavno smo omenili, da so dobili pokojninsko zavarovanje tudi strojniki in zobni tehniki. Zavarovanje je stopilo v veljavo 1. februarja. Uredba o razširjenju zavarovanja je bila objavljena 28. decembra v »Službenih novinah«, in 3. t. m. v »Službenem listu« banske uprave dravske banovine.

Strojniki so si dolgo prizadevali, da bi dobili pokojninsko zavarovanje in z njim priznanje, da so nameščenci. Razumljivo je pa bilo seveda tudi stremeljenje zobnih tehnikov po pokojninskem zavarovanju, saj pač tudi oni spadajo med tiste vrste delavcev, ki jih ne moremo prštevat med ročne. Pričakovati smemo, da se bo sčasom posrečilo doseči pokojninsko zavarovanje tudi pripadnikom poklicev, ki zahtevajo večjo strokovno usposobljenost, kakršno si lahko pridobijo le z daljšo prakso in umskim delom. Kakor so se strojniki upravičeno zavzemali za uvedbo pokojninskega zavarovanja, prav tako zahtevajo zase nameščensko pokojninsko zavarovanje tudi strojevodje zasebnih ter industrijskih železnic.

Po novi uredbi so zobni tehniki zavezani pokojninskemu zavarovanju, če so zaposleni kot pomožne osebe zbiravnikov specializovani za ustne in zobne obdelave, pa tudi kot zaposleni zobozdravnikov, dentistov tehnikov ali če delajo v samostojnih zobotehniških delavnicah.

Strojniki so zavezani pokojninskemu zavarovanju, če so opravili predpisani izpit po čl. 16 in 17. pravilnika ministrstva za trgovino in industrijo o opravljanju izpita za posluževalce parnih motorjev in kotlovskih naprav. Zavarovanju so pa zavezani tudi, če dokažejo, da imajo po čl. 25, odnosno 26 istega pravilnika pravico opravljanja strojniskih posle, ali če so položili izpit po čl. 16 in 17. pravilnika o

opravljanju izpita za posluževalce električnih naprav. Strojniki, ki so položili izpit v inženjstvu, imajo pravico do zavarovanja le, če dokažejo, da je ministrstvo za trgovino in industrijo po čl. 26 pravilnika priznalo, da je njihov izpit ustreza joč izpitu, kakršne polagajo v naši državi.

Številni strojniki in zobni tehniki, ki so čakali na uvedbo pokojninskega zavarovanja dolga leta ter so v službi že ostareli, se predvsem zanemajo ali lahko dokopijo službena leta, odnosno če se bodo sploh mogli okoristiti z zavarovanjem. Uredba določa, da se jim šteje čas, ki so ga prebili v službi od 1. januarja 1. 1938 do uveljavitve zavarovanja, kakor da so bili že tedaj zavarovani, a le pod pogojem, če za to dobo, če plačajo zavarovalnino s 6 odstotnimi obrestmi. Prispevki morajo biti plačani za isti plačilni razred, ki so v njem zdaj zavarovani (na dan vstopa v obvezno zavarovanje).

Dokup službenih let pred 1. januarjem 1. 1938 je pa dovoljen zavarovanelem, ki so postali zavezani pokojninskemu zavarovanju po tej uredbi, ob pogojih, predpisanih v prvem in drugem odstavku točke 7 § 109 finančnega zakona za 1. 1939-40. O teh pogojih se lahko podrobno poučite v »Službenem listu« št. 181-34 iz leta 1939.

Dolžnost plačevanja prispevkov za pokojninsko zavarovanje se je začela za vse obvezance z dnem uveljavitve zavarovanja 1. t. m., ne glede, kdaj bodo novi zavarovanci prijavljeni. Za prijavo je predpisan 14-dnevni rok po § 63 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev.

Uredba o razširitvi pokojninskega zavarovanja je bila predpisana na podlagi finančnega zakona za proračunsko leto 1939-40. Upanje je, da bo v prihodnjem finančnem zakonu pooblastilo za razširjenje pokojninskega zavarovanja na strojevodje zasebnih železnic.

Naši čebelarji na delu

Domžale, 4. februarja

Nedavno je imela občni zbor čebelarstva podružnica Krtina za moravsko dolino v Zalogu pri Moravčah. Za zbor je vladalo veliko zanimanje. Zastopniki so bili skoro vsi kraji kamniškega sreza. Zbranih je bilo 31 članov.

Solski upravitelj g. Mayer, neumorni podružnični tajnik in blaginjak, je po uvodnih formalnostih takoj prešel na svoje poročilo. Nadzorni odbor, ki sta v njem gg. Perko Ivan in Kokalj Peter, je pregledal blaginjsko poslovanje ter ugotovil najlepši red in točno stanje blaginje. Podružnica je imela med letom 6268.66 din prometa. Prečitali so jubilejni zapisnik, pri katerem sta bila tople pozdravljena stara čebelarstva veterana gg. Šmajdek, bivši solski upravitelj na Krtini in banski kmetijski referent g. Okorn, ki sta dala pobudo za ustanovitev podružnice. Ob tej priliki je bil izvoljen za častnega člana solski upravitelj g. Julij Mayer z Doba.

G. Mayer je predaval potem o ureditvi pašišč, o ureditvi dovoza na pašišče, ki naj bo enotno in ob istem času. Nadzorstvo in ureditve prevoza je prevzel g. Kučman Pavel, na katerega naj se tekom leta obračajo vsi prizadeti čebelarji.

Sledile so volitve novega odbora, v katerega so bili izvoljeni predsednik Soklič Ivan, Zalag, podpredsednik Perko Ivan, solski upravitelj Vrhpolje: Vesel Anton, Pirmat Maks, Kokalj Peter in Kučman Pavel, namestniki Kosmač Jože, in Burger Franc. Za preglednike računov: Perko Ivan in Kokalj Peter.

Sledil je razgovor s čebelarji glede mešanice križank. Člani naj posvete več pozornosti, da izberejo križanke, saj kr. banska uprava daje čistokrvne kranjce po 10 din. Mnogi pa so jih dobili v preteklem letu tudi zastonj. Kr. banska uprava je tudi obljubila podporo za vzrejo čistokrvnih kranjcev.

Posvečati se mora tudi vsa pažnja na okuženo satje. Vsak sumljiv primer je treba takoj javiti strokovnjaku, da ukrene potrebno, da se bolezniki čebel zatrejo že v kaili.

Obljubljen nam je tudi čebelarski tečaj, ki bo v Dolu. Udeležiti naj se ga čim večje število članov.

Kdor namerava kupiti čebele, naj se obrne na podružnico ali na šol. upravitelja g. Perka Ivana na Vrhpolju pri Moravčah.

Zanimiva sodna statistika

Sodišča v Sloveniji so imela lani nekoliko manj posla kakor predlanskim, kakor kaže statistika ljubljanskega apelacijskega sodišča.

V Sloveniji je pet okrožnih sodišč in 39 okrajnih sodišč. Pri vseh petih okrožnih sodiščih je bilo lani skupaj 2008 pravn za zneske nad 25.000 din. V nekaterih pravnah je šlo za stotisoče, bilo pa je tudi nekaj pravn za milijonske zneske. Predlanskim so vodila vsa sodišča skupaj 2144 tožb.

Manj je bilo lani tudi meničnih tožb. Predlanskim so sodišča v Sloveniji obravnavala 184 meničnih tožb, lani pa 145. Kazenskih tožb je bilo lani skupaj 4799. V primeri s predlanskim letom se je število kazenskih tožb zmanjšalo, toda samo za 51 tožb. O kakšnem posebnem zmanjšanju kriminalnosti v Sloveniji torej ni mogoče govoriti, pač pa je tendenca v tem pogledu pozitivna.

Tiskovnih pravn je bilo lani tudi manj kakor predlanskim. Izredni dogodki v svetu so obrabili pozornost ljudi in časopisja v drugo smer, v našem notranjem političnem življenju ni bilo takih dogodkov, ki imajo navedeno za posledico tiskovne pravde, kakor na primer volitve. Padec števil tiskovnih pravn je zatoj skoraj rekorden, kajti 1. 1938 je bilo pri vseh sodiščih v Sloveniji skupaj 158 tiskovnih pravn, lani pa samo 52. Največ tiskovnih pravn je imela, kakor vna prejšnja leta, Ljubljana, in sicer 33, Maribor 10, Celje 7 in Novo mesto 2.

Na slovenskih okrožnih sodiščih so bile obtožnice naprejene proti 2326 obtoženem, predlanskim pa proti 2850. Največ

Velik razmah letalstva na Gorenjskem

Jeseniški aeroklub je eden izmed najbolj delavnih v državi

Jesenice, 5. februarja

Jeseniški Aeroklub je eden izmed najbolj delavnih v državi. V sredo zvečer je imel svoj občni zbor, ki so se ga udeležili tudi zastopniki krajevnih odborov z Lesc in Kranjske gore ter zastopniki jeseniškega gospodarskega in kulturnega življenja. Predsednik Aero-kluba g. inž. Rekar je po otvoritvi pozdravil predvsem zastopnika oblastnega odbora dr. Staneta Rapeta ter zastopnika vojnega letalstva kapetana Malina, nato pa je počastil spomin pokojnih članov, mladega pilota Janeza Goloba, ki se je smrtno ponesrečil pri poletu, Srdjana Sveteka, ki se je smrtno ponesrečil v gorah, in Alojzija Rizoličja.

Društvo ima 304 člane. Dohodkov je imelo 37.000 din, denarnega prometa pa okoli 80.000 din. Uprava je predvsem hotela zgraditi hangar na svojem letališču v Poljčah ter obnoviti letalski park, kar pa je morala odgoditi na poznejši čas, ker se je morala odločiti za zgraditve prepotrebnih delavnic na Jesenicah, ki je v surovem stanju že dograjena. Predsednik je omenjal lepo uspehi letalstva, na katerem sta bili slovesno izročeni svojemu namenu novi letalski letali »Kanja« in »Škorec«. Klub ima 55 aktivnih letalcev, 4 jadralne skupine in 6 letal. Prizadevanje Aero-kluba je krepko podpirala KID, ki se ji je predsednik ob tej priliki najlepše zahvalil.

Tajniško poročilo je podal g. Boris Florjancič. Lani v avgustu je klub priredil svoj letalski dan v Poljčah, ki so se ga udeležili tudi zastopnik Nj. Vel. kralja, zastopniki oblasti in vojske ter vsi pokrovitelji. Prireditve je posetilo nad 7.000 ljudi. Da je tako lepo uspeša, je velika zasługa g. dr. Rapeta in g. kapetana Vukajlovića iz Ljubljane, ki sta mnogo storila za propagando našega motornega letalstva.

Na tajnikov predlog so bile odposlane

vidanostne in pozdravne brožavke Nj. Vls. knezu-namestniku Pavlu, komandi letalstva

DNEVNE VESTI

— Zvišanje mezd v slovenskih industrijskih podjetjih. Razen v podjetjih, kakor smo poročali pred tedni, so bile zvišane delavske mezde še pri naslednjih tvrdkah v Sloveniji. Tekstilna tovarna Elfter v Ljubljani je zvišala naknadno mezde za 10%, tako da znaša skupno zvišanje 20%. — Gozdarska uprava kneza Auersperga v Jelendolu je zvišala mezde z začetkom leta za 10%. — Prav tako so dobili 10% poviška delavci Majdičeve tovarne platnenih izdelkov v Skofji Loki. — Gozdni urad K. Borna v Trzinu je zvišal mezde za 11%. — Arthur Perger, tovarna lepenke v Mislinji je zvišala svojemu delavstvu mezde za 10% že decembra. — Tovarna usnja Mengenthaler v Ljubljani je zvišala oženim delavcem v višjim mesečnim zaslužkom 200 čevljev »Peko« v Trzinu je delavstvo prejelo 0,50 din poviška na urne mezde. — Kamniška korporacija je zvišala svojemu delavstvu od 25 do 50 par na uro. — V keramični tovarni v Ljubljani so delavci prejeli 50 din poviška na mesec. — V tovarni klobukov »Šestir« v Skofji Loki premajajo delavci za 55 par višje mezde. — Parna žaga v Sevnici je zvišala mezde delavcem že novembra, in sicer za 30 par na uro. — Mokronoska tovarna usnja je zvišala mezde za 50 par in prav tako podjetje Hauck v Trbovljah in kamnolomu zaposlenemu delavstvu. — Delavske strokovne organizacije, pri Kranjski industrijski družbi zaposlenega delavstva predlagajo, naj bi podjetje dalo delavcem draginske doklade, in sicer delavcem, ki zaslužijo od 1.200 din na mesec, po 300 din, delavcem z zaslužkom od 1.700 din 250 din doklad in delavcem z višjim mesečnim zaslužkom 200 din. Podjetje odklanja delavske zahteve, češ, da je za letošnje mesce še zvišalo mezde celo bolj kakor so se podražile življenjske potrebine.

— Diplomirana št. bila na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Lev Starin iz Ljubljane in Viktor Marković iz Ljubljane pri Podnartu. Čestitamo!

— Preseljevanje slovenske zadruge v Beograd. Zdal so se začele preseljevanje v Beograd tudi slovenske gospodarske zadruge. Svoj sedež prenese v Beograd straziška zadruga za predelavo žive. Glavnica zadruge znaša milijon din. Zadrugniki obrtniki se udeležujejo predvsem kot tapetniki.

— Prizid bo prevzel rizo. Po vseh iz Beograda je potovanje tajnika trgovskega ministristva dr. Tomića v Rim v zvezi z ureditvijo vprašanja našega uvoza riza in bombažnega predela. Ker ni bil dosežen sporazum glede uvoza riza med pristojnim italijanskim zavodom in našimi uvozniki, bo uvoz riza baje prevzel »Prizade«.

— V banovini Hrvatski ne bodo volili obratnih zaupnikov. Po zakonskih predpisih morajo biti obratni zaupniki izvoljeni vsako leto že januarja. Lani so se volitve precej zavlekli. Tudi letos volitve se niso končale. Po vseh iz Hrvatske pa nam letos sploh ne bodo volili obratnih zaupnikov ter bodo mandati sedanjih zaupnikov podaljšani do konca tega leta.

— Zvišanje cen železnih izdelkov. Kartel ključavničarske stroke in črne pločevine je 30. januarja podražil ključavničarske izdelke za 8%, izdelke iz črne pločevine pa za 14,5%. Podraženi so tudi vijaki za 20 do 29%, dalje žebli za 65 par, podkve za 50 par itd.

Zanimivo za vsakega dobrega gurmāna! Jutri na pečnico sredo pripravili gostilničar

KLETI ZVEZDE
slanikovo pojedino

Velika izbira svežih morskih rib, pripravljena iz asplikom in majoneze. Razne francoske in ruske solate.

Vsak večer je med dobro kapljico domačega vina domača zabava ob prvovrstni domači godbi!

Oglejte si našo razstavo jedil v kleti sami in ob vohu iz Selenburgove ulice! Priporoča se **MARIJAN SILOVIC**

— Sokolske smučarske tekme za naraščaj in deca Gorenske sokolske župe so bile zaradi naličev preložene za nedolžen čas. Točen datum tekem bo pravočasno javljen.

— Naša pomoč žrtvam potresne katastrofe v Turčiji. Po poročilu posebnega odposlanca mednarodnega komiteta in Lige društev Rdečega križa, je pri katastrofalnem potresu v Turčiji v noči od 26. do 27. 12. 1939, kakor tudi pri poznejših potresnih sunkih, smelnih zametih in poplavih izgubilo življenje okoli 35.000 oseb in bilo ranjenih okoli 10.000. Ogromna materialna škoda je bila napravljena v 11 okrožjih, na tisoče rodbin je ostalo brez strehe. Glavni odbor Rdečega križa je hrzljivo izrazil svoje sočustvovanje in je nakazal že 29. decembra 1939, 50.000 din turškemu Rdečemu polumesecu kot pomoč siromašnim oškodovancem. Naša vlada je sklenila pomagati turški vladi z zneskom 3.000.000 za nabavo gradbenega materiala v naši državi. Banovinski odbor društva Rdečega križa v Sarajevu je dosedaj zbral približno din 20.000 prostovoljnih prispevkov, katere bo v kratkem nakazal turškemu Rdečemu polumesecu. Prosimo vse one, kateri bi želeli pomagati turškemu narodu v tej veliki nesreči, da svoje darove v gotovini nakažejo banovinskemu ali pa Glavnemu odboru društva Rdečega križa. Iz pisarne Glavnega odbora društva Rdečega križa, 31. januarja 1940. A. št. 1866/40. Opomba uredništva: Naše uredništvo je radevolje pripravljeno, sprejemati darila v gotovini za oškodovance po potresu in poplavih v Turčiji.

— Običutno pomanjkanje petroleja v Hrvatskem Zagorju in Medimurju. Kmetje Hrvatskega Zagorja in Medimurja imajo hude preglavice s petrolejem. Pomanjkanje petroleja čutili zlasti v dolgih zimskih nočeh. V Murskem Središču se pridobiva nafta in kmetje iz okoliških vasi so je zbirali njene ostanke, ki jih doma čistijo v kotlih za kuhanje žganja. Tako so dobili nekaj tekočega goriva in ko so oblasti zvedele za to, so jim še to prepovedale.

— Zasedanje stalne delegacije lesnega gospodarstva. Jutri se sestane v Beogradu stalna delegacija lesnega gospodarstva Jugoslavije, v kateri so zastopani predstavniki lesne industrije s Sušaka, iz Ljubljane, Sarajeva, Zagreba itd. V četrtek se pa sestane strokovni odbor za lesne proizvode v trgovinskem ministristvu. Na obeh sestankih se bodo obravnavala mnoga zelo

važna vprašanja naše lesne industrije. V prvi vrsti vprašanje zaostalega izvoza nekaterih vrst gradbenega lesa v Nemčijo. Sestanek nemško-jugoslovenskega odbora za les. V soboto 10. t. m. se sestane na Bledu nemško-jugoslovenski odbor za les. Na sestanku se bo obravnavalo vprašanje izvoza lesa iz Jugoslavije v Nemčijo. Sestanku bo predsedoval načelnik ministristva za gozdove in rudnike ing. Milan Manojlovič. Sestanka se udeležijo razen njega tudi zastopniki naše države dr. Čuvaj in Dožudić iz Zagreba, dr. Adolf Golia iz Ljubljane, N. Bolf in Premur iz Sušaka, inž. Srnava, inž. Pečina, inž. Dubravčić iz Beograda ter delegati iz Sarajeva. Med drugim je na dnevnem redu pomanjkanje vagonov za izvoz lesa.

— Anketa delodajalcev in delavskih zbornic. V nedeljo jutraj se je pričela v Sarajevu anketa komisija delodajalcev in delavskih zbornic, na katero pa Ljubljanska Delavska zbornica ni bila povabljen. Na konferenci se obravnavajo predač delavska vprašanja zlasti minimalne mezde in socialna zakonodaja.

Danes v vseh prostorih

RESTAVRACIJE

HOTELA »SLON«
domača zabava

V restavraciji za ljubitelje valčkov krasne melodije! — Odprto do 5. jutraj. Na pečnico ribja pojedina. Velika izbira. Razstava kuhinjske umetnosti v jedilnici od 17. do 18. ure

— Uredba o kontroli cen. Prvočni osnutek uredbe o kontroli cen v trgovini na debelo je bil zavrnjen in izdelan nov osnutek, ki ga je že odobril ministristki svet, in ki bo v kratkem podpisan. Kontrola bo podvržena 25 najvažnejših življenjskih potrebščin. Za osnovo bodo vzete sedanje cene, ki bodo pa tudi lahko revidirane. Kontrola se bo nanašala samo na trgovino na debelo, kar pa ne pomeni, da bo trgovina na drobno brez kontrole. Za njo bodo še nadalje veljale določbe uredbe o pobirjanju draginje in brezvestne spekulacije.

— Povišanje taks za nekatere vrste poštnih paketov. Poštni ministrist je odredil, da se s 15. februarjem povišajo takse za prenos poštnih paketov v teži od 20 do 25 kg v notranjem pošttem prometu. Od teh paketov se bo plačevalo v prvi zoni 40 din, v drugi 50 v tretji pa 60 din. Za 20 odstotkov bo zvišana tudi taksa za pakete, ki gredo v inozemstvo z redno pošto kakor tudi za pakete, ki se pošiljajo z zračno pošto in ki so označeni v rubrikah 4, 5 in 6 tarife za prenos paketov zračnim potom.

— Italijanski prekoceanski parnik v Splitu. V nedeljo zvečer je pripil v splitsko pristanišče italijanski prekoceanski parnik »Oceanica« na svoji redni poti v Južno Ameriko. V Splitu se je vkrcalo 12 potnikov, izkrcali so pa tri slepe potnike in jih izročili našim oblastem. To so trije mladi Dubrovčani, ki so hoteli pobegniti v inozemstvo.

— Sprejem rezervnih oficirjev v aktivno službo. Generalštabni oddelke vojnega ministristva je razpisal natečaj za sprejem rezervnih pehotnih in artiljerijskih oficirjev v aktivno službo. Sprejemajo se podporočniki in poročniki, ki so fizično zdravi in sposobni za vojaško službo in sicer rojeni 1. 1909 ali pozneje. Med drugim se zahteva, da niso oženjeni in da so dovršili šolo za rezervne oficirje. Kandidati, ki bodo njihove prošnje v redu, bodo pozvani na dvomesečno vžbo, potem se bo pa odločilo o njihovem aktiviranju.

— Nafta iz Rumunije in bencin iz Italije. Po velikih težokah v trgovinskem prometu z Rumunijo je zdaj končno obnovljeno redno preskrbovanje naše države z nafto, za katero je morala naša država za naročene količine položiti en milijon dolarjev. S tem imamo zagotovljeno približno polovico naše letne porabe. V kratkem pa dobimo iz Italije večje količine bencina. Italijanska trdnja »Aquila« iz Trsta bo nam dobavila 30.000 ton bencina. Tako bomo zaenkrat preskrbljeni z nafto in bencinom.

— Bivši predsednik rumunskega senata v Dubrovniku. V Dubrovnik je prišel rumunski vseučiliški profesor in bivši predsednik senata Ilja Danilau. Prišel je, da pregleda dubrovniški arhiv in knjižnico in da ugotovi, ali se je mudi v Dubrovniku leta 1576 rumunski svetnik Jeremije in ali se je ohranilo o tem kakšno poročilo.

— Izdelovanje novega filma v Dalmaciji. Filmski igralec Svetislav Petrović je sporočil svojim prijateljem v Splitu, da namerava pripisati spomladni v Dalmacijo z večjo skupino filmskih igralcev in izdelati nov zabaven film.

HALO! Danes na pustni torek HALO! vsi k »SESTICI«

kjer godba, petje bo in ples in mnogo letnega še vmes. — Postrežba tip-top! Brez vstopnine! Maske dobrodošle!

Priporočata se Anica in Albin Izlazar

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo po večini oblačno (visoka megla) in zmerno hladno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Zagrebu, na Visu, v Splitu, Kumboru in žirju. Najvišja temperatura je znašala v Splitu, Kumboru, Dubrovniku 13, na Visu 12, v žirju 11, v Sarajevu 9, v Zagrebu 3, v Ljubljani 2,8, v Mariboru 1,5, v Beogradu 1. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,4, temperatura je znašala 0,0. — Sumljivi zasledovanci. Orožniki v Šostanju so bili te dni opozorjeni na sumljivega možkega, ki se je nekaj časa zadrževal v neki gostini v Topolici, kjer je posedal v družbi domačinov in zapravljal denar. Tulec je navedel razna imena in pripovedoval, da je doma iz okolice Trbovlj. Slednjič je pokazal tudi legitimacijo na ime Alojzija Žilava iz Celja, za katero pa je ugotovljeno, da je bila žilava ukradena. Preden so orožniki prišli v gostilno, jo je že popihal in izginil iz Topolice. Baje gre za vionilca, ki je dobil velik plen pri vplomu v stanovanje Helene Krušičeve v Celju, kjer je bilo odnešeno za okrog 12.000 din zlatnine. V stanovanje Krušičeve je bilo vplomljeno 28. januarja in je šla sled za vionilcem proti Savinjski dolini, odkoder je lahko prišel dalje proti Šostanju.

— Neurede. Šteti so propeljali v bolnico 30letno prodajalko časopisov Ana Radol

ERROL FLYNN
OLIVIA DE HAVILLAND
KINO MATICA, tel. 21-24

iz Ljubljane, ki jo je nekdo tako močno udaril po glavi, da jo je občutno poškodoval. V Zalem logu je postal žrtve pretepa 31letni delavec Urban Medžavac, ki mu je nekdo z nožem prerezal trebuh. Medžavacove poškodbe so zelo hude. Sedlar Stanko Zvevl iz Pomurja je padel na ledeni cesti in si zlomil desno roko. Iz podstrešja pa je padel na tla 34letni delavec France Učar iz Rečice pri Bledu in si zlomil levo nogo.

— Sin ubil očeta, da bi rešil mater. Lani 25. in 26. novembra se je odigrala v vasi Vrhovci blizu Slavonake Požege pretresljiva družinska tragedija. Ubit je bil bivši orožnik Mihajlo Adamović in državno tožilstvo je obtožilo njegovo ženo Evo, češ da je ubila spečega moža. Prišlo je do obravnave, med katero je pa Adamovićev sin Nikola priznal, da je on ubil očeta, da bi rešil svojo mater, s katero je mož zelo grodo ravnal. Fant je star šele 14 let. Očeta je ubil s sekuro, ko je spal. Pred sodiščem je izjavil, da mu ni žal, da je storil to.

— Lokomotiva povzela pijanega delavca. Na železniški postaji Karabegovac blizu Dobaja se je pripetila včeraj huda nesreča. Lokomotiva je razmesarila pijanega delavca Medo Čurića. Čurić je šel čez železniško progo in ker je bil pijan, se ni znenil za bližajočo se lokomotivo.

— V smrt zaradi neurečne ljubezni. V nedeljo si je končal v Dubrovniku življenje 21letni Luka Netović, uslužben pri vojni mornarici. Odšel je pred postopke državnih monopolov, kjer se je ustrelil s puško v usta. Odpeljali so ga v bolnico, kjer je kmalu izdihnil. Pri njem so našli poslovično pismo, v katerem pravi, da je bil razočaran v ljubezni.

Iz Ljubljane

— Po uredbi o pobirjanju draginje in brezvestne spekulacije. Hrvatski listi pogosto objavljajo imena grešnikov, ki so se pregrešili proti predpisom o draginji in brezvestni spekulaciji. Pri nas pa teh grešnikov ne izdajajo. Menda med njimi — vsaj tisti, ki jih kaznujejo — niso tako nevarni, da bi jih morali poslati na cesto toliko kamenje kakor jih pošiljajo v Bolgariji. Pri nas jih kaznujejo največ zaradi precej nedolžnih prestopkov, n. pr. trgovce in obrtnike, če nimajo v izlozbi s cenami označenih izdelkov. Nedavno je bila kaznovana ljubljanska modistka z globo 50 din, ker ni opremila svojega umotvora v izlozbi z listkom. Ženska pokrivala baje izgube vso svojo estetiko, če jim prilži listke s cenami. Toda tudi ženski klobuk spada med življenjske potrebine, ne glede na to, ali je po svoji obliki življenjski ali ne.

Prav tako prisrčna in poceni zabava kakor običajno bo na pustni večer pri

Slamiču Na pečnico pa Vam bo istotam na razpolago v I. nadstropju bogato založen ribji buffet.

— Ljubljanska filharmonija bo na petkovem koncertu v Unionu izvajala Bravničarjevo skladbo »Belokrajinska rapsodija«, ki je posvečena pesniku O. Zupančiču. Skladba je bila zložena v maju 1935, prvo izvedbo pa je doživela 29. 1. 1939 v Parizu. Značilno za »Belokrajinsko« je simfonio oblikovanje belokrajinske folklore, ki je ohranila največ pristno-samobitnega slovenskega elementa. Skladatelj je vpeljal nekatere izvirne motive narodnih pesmi. Da si je dirigent Baranović sam izbral to slovensko delo, priča v njegov umetniški vrednosti. Koncert bo s svojim sporedom in znamenitim dirigentom ponovno utrdil sloves naše filharmonije. Prodaja vstopnic po cenah od 10—40 din je pri blagajni kino Uniona.

Danes vsi na

pustni ples

v Sokolski dom v Šiško!

— Predavanje pri Sadjarski in vrtnarski podružnici Ljubljana I. V sredo 7. t. m. ob 19. uri bo predaval g. nadzornik Jošip Streleček o »Pomladanskih delih pri sadnem drevju«. Predavanje bo kakor običajno v kemijski dvorani I. dr. realne gimnazije (realke) v Vegovi ulici. Vstop prost. Člani in gostje vabljeni.

— Danes pa zopet v Šiško pohitimo, da se v Sokolskem domu v pustnem rajanju zavrtimo. Mask se tudi veselimo. Pijače in jedalce bo za vse dovolj. Pridite zadnji dan rajanja v letošnjem pustnem času. — 86/a

— XIV. koncert ljubljanske filharmonije, ki bo v petek 9. t. m. v Unionu, ima na sporedu Čajkovskega V. simfonijo v počastitev rojstva stoletnice velikega ruskega skladatelja. Smetanovo simf. pesnitev »Vltava«, Bravničarjevo »Belokrajinsko rapsodijo«, ki je zložena v folklornem stilu in Baranovićevo baletno suito »Srce iz leta«. Koncert bo dirigiral znameniti hrvatski dirigent in skladatelj, ravnatelj zagrebške opere g. K. Baranović. To bo osem njegov prvi nastop v Ljubljani. Vstopnice so v prodaji pri blagajni kino Uniona.

— Legitimacije za namence in poslovnice knjižice za delavce. Mestni domovinski oddelke na Mestnem trgu št. 2, II. nadstropje, soba št. 50, bo izdajal popolnjene legitimacije in poslovnice knjižice v času od 7. do 9. februarja t. l. od 10. do 13. vsem onim namencem, ki so do 15. januarja t. l. ter onim delavcem, ki so do 1. januarja t. l. predložili zadostno popolnjene tiskovine s potrebnimi listinami in fotografijami. Da ne bo pri izdaji legitimacij in poslovnih knjižic prevelike navala, naj se ti namenci in delavci zglasijo v mestnem domovinskem uradu po naslednjem vrstnem redu: v sredo 7. t. m. namenci in delavci, ki se njih rodbinsko ime začneja s črkami A do včeterga B od 10. do 11. C do D od 11. do 12. E do G od 12. do 13.; v četrtek 8. t. m. H do J od 10. do 11. K do L od 11. do 12. M do O od 12. do 13.; v petek 9. t. m. P do S od 10. do 11. S do U od 11. do 12. in V do Z od 12. do 13.

— Društvo »Tabor« vabi cenjeno občinstvo na maskarado združeno s plesom v mali dvorani Delavske zbornice. Pričetek točno ob 20. uri, ter traja do jutraj. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne svrhe, želimo da se cenjeno občinstvo v čim večjem številu temu pozivu odzove. — 89/a

In nastalo je novo carstvo

Najboljši tehnikolor, ki še 6. dan navdušuje vse gledalce. Ob 16., 19., 21. uri

Sijajen in zabaven film po motivih popularne ROSSINJEVE OPERE! Odlike tega

Seviljski brivec

filma: razkošna inscenacija, lepa muzika, elita španskih igralcev itd.

Španija... zemlja vroče ljubezni, strastnih plesov in nepozabnih melodij... DANES PREMIERA! Ob 16., 19. in 21. uri KINO UNION, tel. 22-21

Dve uri prisrčne zabave in veselo smeja Vam nudita nadvse zabavna komika STAN LAUREL in OLIVER HARDI v zabavni komediji

BISTRE GLAVE

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri KINO SLOGA — Tel. 27-30

Ij— Sreski odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani se najtopleje zahvaljuje vsem plemenitim darovalcem, ki so s prispevki v denarju in blagu pripomogli, da je odbor obdaroval za »božičnice« svoje najrevnejše člane in članice.

TRADICIONALNI

VALČKOV VEČER
SOKOLA NA VIČU

drevi ob 20. uri.

Vstopnina samo din 5.—

Ij— Vičani in Ljubljanci, drevi v sokolski dom na Vič, kjer bo ob 20. v dvorani Sokolskega doma tradicionalni »Valčkov večer« viškega Sokola. Krasne dekoracije, bar. itd. bo nudilo vsem posetnikom obilo vselega karnevalskega razpoloženja. Dostojne maske dobrodošle. Za izvrstno postrežbo je vsestransko poskrbljeno po zmernih cenah. Za ples bo skrbel Faleton jazz in bodo prišli pri plesu na svoj račun zlasti ljubitelji valčka, seveda pa bodo na sporedu tudi moderni plesi. Skratka, kdor se hoče dostojno in veselo posloviti od letošnjega princa Karnevala, naj pride drevi ob 20. v sokolski dom na Vič. Vstopnina samo din 5. tramvajske zveze zelo ugodne. — 88/n

— »Seviljski brivec« kot film v kinu Union! Danes na pustni torek se boste najbolje zabavali in prijetno razvedrili pri »Seviljskem brivcu« v kinu Unionu. »Seviljski brivec«, znamenita Rossinijeva komična opera, je še danes eno najpriljubljenejših opernih del na največjih svetovnih odrih. Šaljivi Figaro je pojava, ki jo igrajo najslavnejši baritonisti kot eno najboljših vlog svojega repertoarja. Ni čuda, da so to znamenito opero spravili tudi na filmsko platno. Napravili so jo španci z največjim razkošjem in s sodelovanjem svojih najznamenitejših igralcev, moči Rosina, Bartola, Basilio, Almaviva in končno slavni Figaro, vsi ti liki iz Rossinijeve opere so tudi v filmu prvovrstno podani. Poleg tega je filmska kamera zajela celo vrsto najlepših fotografiranih posnetkov čarobne Španije z njeno čudovito baritostjo. Poleg muzike, plesnih prizorov in lepega petja bo vsakdo užival na humoristični, komični vsebini dela, tako da smo prepričani, da bo »Seviljski brivec« tudi kot film vžgal publiko, ki si zaželi veselja, zabave in razvedrila. (—)

Ij— Predavanje SFD: Slovensko planinsko društvo pripravlja zanimivo predavanje g. dr. Svetozarja Ilesiča pod nazivom »Gora in človek v gospodarskem pogledu«. Predavatelj bo obravnaval življenje človeka v visokih gorah, izrabo visokogorskih tal v borbi tamošnjega prebivalstva.

Enostavno računanje z
astronomskimi številkami

Ali smemo verjeti astronomom?

Pogosto imate priliko čitati astronomske članke, v katerih se vrste ogromne številke, v pravem pomenu besede astronomske. V milijonih kilometrih svetlobnih let, ali celo kvadrilijonih, kvintilijonih itd. občudujete učnost astronomov ter se vprašujete, kako so mogli premeriti tolikšne daljave. Kako je mogoče ugotoviti, ali so nebežna telesa, o katerih trdijo astronomi, da so oddaljena od nas milijone svetlobnih let, v resnici tako daleč? Zato je med laiki, pa tudi med inteligentnejšimi čitatelji mnogo nevernih Tomažev, ki se posmehujejo astronomskim številkam ter trdijo, da astronomi lahko navajajo kakršnekoli številke, saj jih ne more nihče kontrolirati in ne meriti za njimi daljave med zemljo in drugimi nebesnimi telesi.

Vendar se zelo motite. Tudi največji laik lahko z enostavnim računom izračuna, ali astronomske številke drže, n. pr. za oddaljenost lune in sonca od naše zemlje odnošno za lunin ali solnični premer. To vam prav lahko dokažemo.

Ko bo jasen večer s polno luno, lahko napravite zanimiv poskus, ki vas ne bo veljal mnogo truda. Najprej izračunajmo, ali je luna tako daleč od zemlje kakor trdijo astronomi.

Prilepite na šipo star dvodinarski kovancec ali papir iste velikosti, namreč s premerom 27 mm. Potem se oddaljite tako daleč od okna, da vam bo ta krog popolnoma zakril luno. To oddaljenost boste premerili in ugotovili, da stojite tri metre od okna. Po točnih astronomskih računih je ugotovljeno, da je luna oddaljena od naše zemlje nekaj čez 384.000 km ali 384 milijonov m. Če delimo 384.000.000 m s 3 m, dobimo število 128.000.000. To pomeni, da je luna od nas 128 milijonkrat bolj daleč kakor kovanec. To pa hkrati tudi pomeni, da je luna 128 milijonkrat večja kakor kovanec na oknu. Prepričajmo se o tem! Če ima torej naš kovanec 27 mm premera in če 27 pomnožimo s 128 milijoni, izračunamo 3456 km. Tabela s točnimi astronomskimi številkami nam v presenečenje pokaže, da je premer lune 3480 km. Tako smo ugotovili brez daljnogledov in drugih kompliciranih pripomočkov velikost lune skoraj do metra natančno.

Ko se nam je to posrečilo s takšno lahkoto, se lahko lotimo tudi na videz težje naloge. Lahko izračunamo na podoben la-

stva za svoj življenjski obstanek in drugo. Predavanje bo v torek dne 13. t. m. ob 20. uri v »Beli dvorani« hotela Union na Miklošičevi cesti (ne v dvorani Delavske zbornice kot običajno). Številni diapozitivi bodo pojasnjevali zanimivo predavanje. Planinci pridite v čim večjem številu na to prireditev, ki bo pokazala naše planine z gospodarske strani.

Danes pustna prireditev

v vseh prostorih kavarne

»Nebočičnik«

Ij— Jerebice je lovil. Včeraj je bil v parku Codellijeve graščine aretiran neki Lojze T., ki si je preganjal, ker je pač brezposeln. zimsko dolgočasje na poseben način. Ze več dni je redno prihajal v park na Kodelljevem in nastavljal pasti jerebicam, ki se prav rade zatekajo v park, kjer najdejo navadno več hrane, kakor zunaj na polju. Še vztrajnejše nego graščak, lih je krmil Lojze in jih pobiral iz pasti, dokler se ni ujel tudi sam.

Ij— Tatvine v mestu. V stanovanje Karola Podlesnika v Štepanji vasi se je vthotapil te dni neznan zlikovec in ukradel iz omare 870 din v bankovcih ter drobižu. — Tatvino v stanovanju je prijavil tudi Ivan Svetelj, stanujoč v Bohoričevi ulici 9. Tat mu je odnesel tri damske svrtnice, rdeče ter zelene barve, tri metre temnomodrega blaga za moško obleko in deško obleko, v skupni vrednosti nad 3000 din. — Delavcu Janezu Bičku iz Rečice je nekdo odnesel 300 din vreden zimski površnik iz kleti na Sv. Petra c. 28. — Oni dan je nekdo v'omil tudi v klet inž. Leonida Prihoda v Matjanovi ulici ter ukradel dva para smuču iz najfinjšega lesa, palce in vso drugo opremo, v skupni vrednosti nad 1300 din.

Ij— Ukraden pisalni stroj. V pisarno tovarnarja Jerneja Jeleniča v Slamerjevi ulici je vdril oni dan ponoči neznan svedrovec, ki se je najbrž nameraval lotiti blagajne. Bodisi da ni bil zadosti opremljen ali pa iz kakega drugega vzroka je na vlom v blazajno opustil in odnesel 4000 din vreden pisalni stroj znamke »Underwood-Champion«, ki ima tov. št. 727012 in rjavo aktovko v kateri je našel nekaj čez 100 din ter prometno knjižico tovornega avtomobila.

Ij— Najdeno kolo. Te dni je bilo najdeno v snegu v Frankopanski ulici v Šiški modro pleskano moško kolo znamke »Sport«. Na kolesu je manjkala dinamo svetilka, ki jo je menda odnesel neznan okrog 17letni mladenič, ki si je dal nekaj časa oravaka okrog kolesa. Isti mladenič je najbrže ukradel tudi kolo in ga nato odvredel proč v Frankopanski ulici. Lastnik kolesa nam se zgleda na kriminalnem oddelku na policiji.

Enostavno računanje z
astronomskimi številkami

Ali smemo verjeti astronomom?

hek način velikost našega sonca, vendar, žal je ob popolnem solnčnem mrku. Za ta račun se namreč ne moremo poslužiti kovanca, temveč lune, katere premer smo že ugotovili. Luna nadomešča kovanec. Če primerjamo obe nebesni telesi, sonce in luno, ugotovimo, da sta na videz enako veliki. Ko se ob solnčnem mrku postavi luna med sonce in zemljo, nam povsem zakrije sonce, kakor je zakril naš kovanec luno. Računamo torej: Luna je od naše ga očesa oddaljena 384.000 km, oddaljenost od sonca pa znaša po astronomskih računih nekoliko manj kakor 150 milijonov km. Če delimo obe številki, podobno kakor smo računali v prvem primeru, in sicer 150.000.000 : 384.000 je 391. To pomeni, da je sonce od našega očesa oddaljeno 391-krat daleč kakor luna. Če se nam solnce zdi prav tako veliko kakor luna, mora biti torej 391krat večje od nje. Premer lune smo izračunali na 3480 km. Če sedaj pomnožimo 391 s 3480, izračunamo, da je premer sonca 1.360.620 km. Astronomi so pa računali, da premer

Kriminalno zlo, ki zavzema vedno večji obseg

Kaj predlagajo naši pravniki za uspešno zatiranje prostitucije

Ljubljana, 6. februarja. V krogu naših pravnikov ni ostalo neopaženo dejstvo, da zavzema tajna prostitucija vedno večji obseg in da se je tudi zvodništvo v zadnjem času močno razpaslo. Na zadnjem kongresu pravnikov je glede tega vprašanj predlagal namestnik državnega tožila iz Ljubljane g. Branko Goslar učinkovitejša kazenska ukrepa. V svojem referatu »Ali naj se povišajo kazni v kazenskem zakoniku za določena kazniva dejanja in ali naj se zniža razlika med najvišjo in najnižjo kaznijo« je ugotovil, da so kazniva dejanja, s katerimi je ogrožen javni mir in red, prav pogosta in imajo sodišča obilo posla zlasti s postopanjem zoper postopake in vlačugarje iz delomirnosti. Tu pride v poštev § 158 k. z., ki določa: Kdor preživi čas iz delomirnosti tako, da se potepa, vlačugari, da berači ali se profesionalno bavi z igrami na slepo srečo, se kaznuje z zapornim do enega leta.

Dejstvo je tudi, pravi v svojem referatu g. Goslar, da zavzema tajna prostitucija v državi vedno večji obseg in da se je tudi zvodništvo v zadnjem času močno razpaslo. Najbolj je potrebno, da se za uspešno pobijanje tega kriminalnega zla ustanovijo čim bolj ostre sankcije, ker se je pokazalo, da kratkodobne kazni na prostosti ne dajejo zadostne zaštite. Vsekakor bi bilo potrebno, da se nejasno besedilo paragrafa 52 k. z. v zvezi s § 158 k. z. popravi tako da bi bilo možno tudi take osebe, ki se ponovno pregreše zoper ta zakoniti predpis, oddati v prisilno delavnico, ker bi bilo le na ta način možno privaditi jih k poštenemu delu. Oddaja v prisilno delavnico naj bi bi-

la v takem primeru neodvisna od nadaljnjega pogoja, da je storilec zagrešil pri potepanju beračenju ali vlačuganju kakršnokoli drugo kaznivo dejanje, ki se preganja po službeni dolžnosti v povratku.

Po dosedanjih kazenskih določilih sodišče namreč ne more oddati v prisilno delavnico potepuhe in prostitutke ako niso zagrešili pri potepanju, beračenju ali vlačuganju v povratku kakršnokoli kaznivo dejanje, ki ga mora država tožilec preganjanj po službeni dolžnosti. Po § 52 k. z. more sodišče izreči sodo, da je obsojenec oddati v prisilno delavnico kot nevarnega za javno varnost, če sodišče spozna, da je obsojenec nagnjen k izvrševanju kaznivih dejanj, a je sposoben za delo.

Prostitutk ne more sodišče oddati v prisilno delavnico, čeprav je bila zaradi prostitucije že večkrat kaznovana, pa ni zagrešila še kakšnih drugih kaznivih dejanj ponovno, na primer tatvine itd.

Posledice teh določil kazenskega zakonika so, da se prostitucija širi, kajti majhne kazni obsojenke prestano in zato živijo, ki pridejo iz zapornice, zopet staro ne moralno življenje. Večina je kaznovanih prostitutk prestane kazen v bolnišnici, kajti skoraj vse so okužene. Ko pridejo na svobodo, zapadejo takoj v stare grehe, dokler jih policija pri prvi raciji zopet ne aretirajo in odda sodišču. Tako poteka njihovo življenje v krogu od ceste do policije in sodišča do zapora ali bolnice in zopet do ceste.

Kako upravičena je bila zahteva namestnika državnega tožila g. Branka Goslarja,

da bi moglo sodišče izreči oddajo v prisilno delavnico v sodbah proti nepoboljšljivim vlačugarjem in prostitutkam, čeprav niso storili še kakšnega drugega kaznivega dejanja, kaže letošnja statistika ljubljanske policije.

V splošnem se je število kaznivih dejanj zmanjšalo v teku lanskega leta; tudi kriminalna statistika sodišč je boljše, kakor je bila predlanskim. Dokaj nepopolno bilanco pa je pokazal socialni odsek uprave policije glede števila žensk, ki so bile osumljene prostitucije.

Delo socialnega odseka uprave policije je obstajalo v obravnavanju kaznivih dejanj mladoletnikov v zaščiti mladine, zaščiti javne morale, pobijanju prostitucije, zvodništva, izkoriščanja prostitutk spolnih bolezni in odpravljanja telesnega plodu. Glede beračenja otrok in mladoletnikov je bilo delo policije lani nekoliko bolj uspešno kakor predlanskim. Tajne prostitucije osumljenih žensk je bilo aretiranih 279, dočim je bilo predlanskim takih aretacij 198 torej 81 manj. Izmed aretiranih žensk jih je bilo prvih na policiji zaradi tajne prostitucije 45. Tem je bila posvečena posebna skrb, da se odtegnejo slabi družbi, v katero so zašle in se jim je nudila moralna in dejanska pomoč, da so našle pošteno delo. Večina novih aretirank so speljale na nevarno pot tajne prostitucije starejše, že večkrat kaznovane prostitutke, zaradi česar je docela upravičena zahteva naših pravnikov, naj se take ženske odda v prisilno delavnico, kajti s tem bi obvarovali pred nesrečo mnogo mladih žensk.

Dva mlada umetnika se zama trudita, da bi spravila na oder svojo opero »Veselo siromaštvo«, po srečnem naključju pa dobi libreto v roke slavna pevka in tako postane mlada umetnika čez noč slavna. Dejanje prepletajo komični prizori s pristo, nepriliceno komiko tudi tedaj, ko gre za stare, že poznane šale. Odlika filma je v sveži, preprosti in v smotni režiji. Film odtehta najmanj deset podobnih nemških filmskih del. Po učinkovitosti glasbenega in pevskega dela pa se lahko meri s podobnimi ameriški filmi.

Skrb za šol. mladino na deželi pozimi

Z dežele nam pišejo: Posledice ostre in hude zime občuti zlasti revna šolska mladina na deželi, ki mora hoditi po več kilometrov daleč v šolo. Naša kmečka mladina je v splošnem prav slabo in za zimo neprimerno oblačena. Tudi prehrana je zaradi revščine za čistoščajno ječo neprimerna in večkrat nezadostna. Saj se celo pripet, da prihajajo otroci v šolo, ne da bi prej zaužili kaj toplega, so pa tudi primerni, da šolska deca pred odhodom v šolo za zajtrk pije žganje. Tako prihajajo otroci premrzli in utrujeni, ki večkrat nimajo niti predpisane toplete. V takih učilnicah so prisiljeni po cele ure zmrzovati in o kakem uspešnem pouku ne more biti govora.

Mnoge šole seveda ostanejo v dnevi ostrega mraza in velikega snega popolnoma prazne — brez otrok. Kdo bi zameril staršem če v hudem mrazu ali v sovkem snegu ne pošljejo otrok v šolo? V tem primeru trpi šolski pouk na drugi strani pa je tudi škoda za kurjavo šolskih sob. Nekateri šolski upravitelji odražajo, naj se v dnevi, ko ni zaradi vremenskih razmer prikaževati šolskega obiska, združi več učencev v eno šolsko sobo, kjer z združenimi učenci ponavljajo učno stvarno. V drugih šolah je zopet navada, da malo število v šolo došlih otrok sedi v svojem razredu, s katerimi učitelj ponavlja stvarno v prvem kakor tudi v drugem primeru ne more biti govora o posebnih učnih uspehih. Ali bi ne bilo umestno, da bi šolska oblast za take izjemne primere izdala posebna navodila ali pa kar bi bilo še boljše da se v krajih, kjer imajo otroci daleč v šolo in jim zaradi snega in mraza ni mogoče redno hoditi v šolo, šolski pouk za gotovo število dni prekine. Pri praznih klopih pa ni pričakovati nikakih uspehov.

Letošnja ostra zima narekuje tudi nujno potrebo razmišljanja, kako bi bilo mogoče v vsaki šoli organizirati šolsko kuhinjo, kjer bi revni otroci dobili vsaj nekaj tople hrane. To zahteva skrb za zdravje in dober telesni razvoj naše mladine. Znano je, da je naša kmečka, zlasti rev-

na mladina preslabo hranjena. Preslabo hranjena mladina pa ne more biti zdrava in dovolj odporna proti raznim boleznim. Prehrana revne šolske mladine naj postane glavna skrb vseh socialnih ustanov, kakor šolskih oblasti.

Iz Celja

—c Zdržištev celjskega odseka Zvezs Maistrovih / rocv z Ligo koroških borov. Celjski odsek Zvezs Maistrovih borov je imel v nedeljo redno skupščino, na kateri je bilo sklenjeno, da naj sedanja uprava pod predsedstvom g. Franja Roša v soglasju z Zvezs Maistrovih borov v 3. mesecih ukrene vse potrebno za likvidacijo celjskega odseka Zvezs Maistrovih borov in za njegovo združitvijo z Legijo koroških borov, ker izta obe organizaciji iste cilje.

—c Sokolsko društvo Celje-matica opozarja brate in sestre na drugi debatni večer, ki bo v sredo 7. t. m. ob 20. v mali dvorani Narodnega doma. Predmet debate je: Dr. Miroslav Tyrš: Naša naloga, smer in cilj. Poročevalec je br. dr. Franjo Faršak. Udeležite se debatnega večera v čim večjem številu!

—c Tragična smrt. Ko se je 19letna sobarica Angela Markova v Zaicu grela 16. januarja pri močno zakurjeni peči, se ji je vnela obleka. Markova je dobila težke opekline po hrbtu. Prepeljali so jo v celjsko bolnico kjer je v nedejo podlegla poškodbam.

—c Posledice prepira. V nedeljo je posestnikov sin Anton H. v neki gostilni na Babinem pri Celju v prepiru udaril 23letnega šoferja Franca Fridriha z Babnega s stolom in ga močno poškodoval po glavi. Fridriha so oddali v celjsko bolnico.

—c Nesreča ne počiva. V Podgorju pri Braslovcah je v soboto slamo-zrnica zgrabila 12letnega posestnikovega sina Antona Magra ter ga močno poškodovala v ramenu in nad desnimi kolonom. Na Slančah pri Teharju je padel 15letni delavec sin Anton Zupanc pri smučanju in si zlomil desno nogo pod kolonom. Pri padcu na cesti si je 17letni mehaniški vajenec Dušan Počekaj iz Creta pri Celju zlomil levo roko v zapestju. 14letna služkinja Amalija Kosova iz Vitanja pa si je zlomila desno roko nad zapestjem. Poškodovanci se zdravijo v celjski bolnici.

Iz Kranja

— Rečni občni zbor Rdečega križa bo v sredo 7. februarja t. l. ob 18. uri v mestni posvetovalnici na kar se opozarjajo vsi člani, vabljani pa so tudi vsi prijatelji društva.

— Strašna nesreča na kolodvoru. Na Srečno so se delavke ki prihajajo na delo z vlaki okoli pol 9 ure vračale na kolodvor. Kakor običajno so si skrajšale pot med lesnimi skladišči, ker je cesta, ki vodi na kolodvor neprimerno dajša. Med njimi je bila tudi delavka Avpič Ljudmila iz Trzica, ki je prišla do tračnic prav v trenutku, ko je vozil v postajo trziški vlak. Zaradi izredno goste meglice deklica ni mogla ugotoviti, po katerih tračnicah vozil vlak in usoda je hotela, da jo je vlak udaril in odrezal, obe nogi in prizadelo še druge težke poškodbe. Nesrečno deklico je lokomotiva vlekla še kakih 30 m dalje od kraja nesreče, kjer je zaradi dobljenih poškodb in krvavitve izdihnila.

— Novo presenečenje za kino obiskovalce. V našem mestu se je v zadnjem času izredno dvignilo zanimanje za kino predstave in ni čudno, če se je tudi vzporedno dvigal okus v presojanju umetniške vrednosti posameznih filmskih del. Seveda pa je publika tudi zahtevala da je predvajanje dobro, da ni projekcijski ali zvoni del aparature vzrok motnjam in nezadovoljstva občinstva. Da bi ustregel vsem željam obiskovalcev je kino »Narodni dom« oziroma g. Hvala T. nabavil novo kino aparaturo znane italijanske znamke, s katero bo uvedel predstave brez odmorov z izredno ostrimi slikami in odličnim zvokom. Prvi poskuski z novo aparaturo so se odlično obnesli in so prisotne celo presneti G. Hvala ki je znan operater saj vrti filme tudi na Bledu in Brdu krajsejši rodbini, moramo biti za novo pridobitev hvaležni saj je z njo napravljen zopet kotak naprej.

— Tudi v času pustnih šem se bomo postavili v Kranju kot malo kod številne maskarade bodo poskrbele zato: med njimi bo najbolj privlačna kot vedno ona na »Stari pošti«. Izvrstna vina bodo poskrbela za veselo razpoloženje in če bo le preveč macka, bo prav velikomestno preskrbena za preganjanje tega večnega naslednika veselih uric. Na Peplnico bo zopet namreč odlično pripravljena »slanikova pojedina«. Pa tudi oni, ki se zanimajo za pripravljanje jedil bodo prišli na račun, ker bo v sredo ob 16 ure dalje v veliki dvorani kulinarčna razstava Razumljivo je, da bodo jedila servirana tudi za darmo. Nepotrebna je hvala odlično pripravljene razstave, pridite si jo le ogledat

brezobvezno, ker bo strokovnjak tudi tolmačil pripravljane vse razstavljenih jedil.

— Uprava občine poziva po nalogu komandanta ljubljanskega vojnega okrožja, vse na teritoriji občine Kranj bivačice lastnike živine in vozil, da se nemudoma a najkasneje do 8. februarja t. l. zglašijo v vojaškem uradu in prijavijo svojo živino in vozila (razen motornih). Prijaviti je vse vole, konje, osle in meze ne glede na starost in ne glede na to ali so bili že pregledani od strani vojaške popisne komisije. Zadeva je nujna in imajo vsi oni, ki se ne bodo oddali do določenega termina pričakovati najstrožje kazni.

HOTEL „STARA POŠTA“

NA PUSTNI TOREK

MAŠKARADA

V VSEH PROSTORIH!

NA PEPELNICO

slanikova pojedina

s kulinarčno razstavo od 16. ure dalje.

Brez vstopnine!

— Slovensko planinsko društvo Kranj bo imelo svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom dne 22. februarja 1940 ob 20. uri v bivši kavarni Narodnega doma v Kranju.

Z Jesenic

— Zlčin. V soboto dopoldne je prišel v Zvabovo gostilno na Javorniku 34-letni Viktorovič Zivodar.

Viktorovič je že del časa lažil za Zvabovo natakario 26letno Katarino Podbeškovo, ki pa menda ni marala zanj, ker se je v kratkem nameravala poročiti z nekim drugim mladenčcem. Viktorovič je Podbeškovo zvalil ven v vežo, jo po kratkem prepiru vrget ob tla in jo začel silovito zbadati. Tudi ter ji tako zadal sedem hudih ran. Viktorovič bi bil Podbeškovo, ki pa menda ni marala zanj, trenutek na pomoč dva gosta, ki sta besnega potegnala proč od nrečnega dekleta in ga naposled razcefrila. Vsi vboji so bili usmerjeni na življenjsko važna mesta. Vboj v levo ramo je prerezal večjo krvno žilo, ranjen pa je tudi pljučni vrh. Poklicani zdravnik dr. Viktor Marčič je Podbeškovi nudil prvo pomoč. Zaradi natančne ugotovitve poškodb in zdravljenja je odredil takojšnji prevoz ranjenke v ljubljansko splošno bolnico. Viktorovič, ki je Podbeškovi še nedavno grozil, da jo bo ustrelil, je bil kmalu po krvavem dejanju aretiran.

— Odlično oblikan ples jeseniške »Skale«, FK »Skala« je priredil v soboto zvečer v vseh prostorih Sokolskega doma ples, ki je dosegel rekorden obisk. Na ples so prišli ljudje od blizu in daleč. Posebno častno pa je bila zastopana gornja Savska dolina, blejski in bohinjski kot, gorenjsko podeželje; prišli pa so tudi gostje iz Radovljice, Kranja in Ljubljane. Priedvorje Sokolskega doma je bilo prireditvi primerno okrašeno. Postavljeno so bile smreke in borovci, da je bilo videti kakor zelen gaj. Ob stenah glavne dvorane je bilo nalepljenih nšteto slik in risb, ki so kazale v komičnih oblikah življenje na planinah. Sodeloval je več godb. Ob zvokih izbornega orkestra in kmečkih godb, ki so pridno igrala skoraj samo domače in okroglo viže, se je razvila že v večernih urah prijetna zabava, ki je trajala do jutrnjega ur.

— Zasnežene ceste in pota in nevarnost strešnih plazov. Na Jesenicah imamo okoli 30 km snega. Ob cestah stoje na obeh straneh visoki kupi snega, da človek komaj vidi čezenj. Tudi cestni odtočni kanali so polni snega. Če pritise snega, dež ali odjuga bo na cestah nastala prava povodenj, ker se voda ne bo mogla odtekat. Obstoja pa tudi nevarnosti pred strešnimi plazovi. Nekateri hiše nimajo zaščitnih naprav. Tudi na strehah je še okoli 30 cm snega. Če taka masa mokrega snega pade z visoke strehe, lahko pobije človeka, ki bi bil tisti trenutek na cesti, do smrti. Jeseniške ceste so razmeroma ozke, tako da snežna masa lahko zgrmi na sredo ceste. Gorje ljudem in živalim, če bi prišli pod tak snežni plaz. Proti takim možnostim bi se moralo vsekakor nekaj ukreniti. Morda se bo tudi v tem primeru uveljavil stari pregovor, ki pravi: »Bog ga je dal in Bog ga bo vzel.«

OPTIMIST

Obsojenca so vprašali pod visilcami, če ima kakšno zadnjo željo.

— Pošljite mi, prosim, sem vedeževalko, naj mi pove bodočnost.

NIKOMUR NE MOREŠ ZAUPATI

Sodnik: Ali ste kradi sami?

Tat: To se razume, dandanes človek ne more nikomur zaupati.

Učiteljski pripravniki šolski upravitelji? Stališče stanovske učiteljske organizacije o nameščanju učiteljskih pripravnikov za upravitelje ljudskih šol

Ljubljana, 5. februarja. Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, je poslalo na prosvetni odevlek banke uprave spomenico, v nji je zavzelo stališče o nameščanju učiteljskih pripravnikov za upravitelje ljudskih šol. Dogaja se namreč, da dobi od časa do časa službo šolskega upravitelja učiteljski pripravnik, torej še zelo mlad in neizkušen človek. V spomenici je rečeno med drugim:

Zakon o ljudskih šolah nalaga šolskim upraviteljem važno in odgovorno delo. Šolski upravitelji niso po določbah zakona samo upravni administrativni organi, temveč so hkrati voditelji vsega učnega in vzgojnega dela na šoli. To inštruktivno delo do podrejenega učitelstva v vsem obsegu nalog ljudske šole je pa seveda neprimerno težje važnejše in odgovornejše od zgolj administrativnega. Zato zahteva od šolskega upravitelja poglobljenega znanja in izkušenj pri vzgojnem in učnem delu. Naglasiti je treba, da je inštruktivni del upraviteljske službe po zakonu najvažnejši, kar je tudi v njem dovolj naglašeno.

Iz § 114 zakona o ljudskih šolah je razvidno, da je šolski upravitelj dolžan voditi neposreden nadzor nad poukom in vzgojo, paziti, da se učitelji držijo predpisanih učnih načrtov, programov in navodil; nadzorovati delo in vedenje učiteljev glede na sam smoter šole; voditi seje krajevnega šolskega sveta, ki sklepa o vzgojnih in učnih vprašanjih na šoli; dostavljati nadrejenim oblastvom predloge za napredovanje pouka in imenovati tudi zlasti nemarljve in nesposobne učitelje.

Šolski upravitelj opravlja torej po določbah zakona neposredno nadzorstvo nad učitelstvom; dolžan je dajati učitelstvu tudi potrebna pedagoška in metodična navodila za izpolnitev strokovne izobrazbe. Upravitelj kot neposredni šef pregleduje učiteljevo vzgojno in učno delo ter izreka o njem sodo. Presoja pa tudi učiteljeve lastnosti, saj ga mora ocenjevati pred višjimi oblastmi kot vzgojitelja, učitelja in državljanca.

Zato je pač jasno, da lahko opravlja te dolžnosti samo učitelj, ki je za to sposoben in ki si je pridobil dovolj izkušenj v svoji pedagoški in učni praksi. Na to se je oziral tudi zakonodajalec v § 113 zakona o ljudskih šolah. V 3. odstavku tega paragrafa veže začasno izpolnitev upraviteljskega mesta s prvenstveno pravico najstarejšega učitelja šole. Stalno izpolnitev upraviteljskega mesta prepušča sicer kot diskrecijsko pravico ministru prosvete, vendar pa jo omejuje s priznanjem pravice tistem učitelju, ki se je v tistem kraju izkazal s svojim delom v šoli in zunaj nje.

Iz obeh odstavkov § 113 je razvidno stremiljenje, da bi bili ti predpisi v skladu z onimi v § 114, kjer so našteje dolžnosti

šolskega upravitelja. V § 113 misti zakonodajalec vedno na tistega učitelja, ki ima največjo kvalifikacijo v kraju in ki bo zato najlažje prevzel predpisane dolžnosti iz vsega tega pa sledi, da lahko postane upravitelj na višje organizirani šoli s starejšimi učitelji samo starejši učitelj. Zato so v nasprotju z duhom in tekstem zakonskih predpisov vsi primeri, kjer prevzamejo službo šolskih upraviteljev mladi učitelji ali celo učitelji pripravniki na višje organiziranih šolah s starejšimi učitelji. Učiteljski pripravniki se pač z delom še pripravljajo za redno učiteljsko službo in ne morejo biti šefi svetovalci ali celo voditelji starejših učiteljev. Ne normalnim razmeram, v katerih so pripuščeni zunanji vplivi na šolo, je pripisovati, da obstojajo takšni primeri v naši banovini. Neobhodno potrebno je zaradi zakonskih predpisov in zato da bi preprečili nadaljnjo škodo za šolstvo in učitelstvo, da se končno uredi tudi to vprašanje.

Zato učiteljska organizacija prosi banko upravo, naj likvidira to neormalno stanje in razreši učitelje pripravničke upraviteljskih poslov na vseh šolah, kjer službuje kak starejši učitelj. Prosi tudi, naj bi začasne upravitelje nameščali najstarejše učitelje v kraju ter naj bi v istem smislu sestavljali predloge ministrstvu prosvete za stalno izpolnitev upraviteljskih mest.

8 filmskega platna

Kino Matica: In nastalo je novo carstvo (Dodge City). Film hollywoodske družbe Warner Bros v naravnih barvah. Pred vsem občudujemo napredek filmske tehnike v tem filmu. Vse kaže, da bo barvni film kmalu izpodrinil črno beli film. Nekateri prizori z nastrojenji iz divjih pokrajin Kansasa dosežejo v tem filmu že umetniško višino. Po vsebini ni originalen. Po ameriški je podana epopeja svobode in junaštva, podvigi šerifa Hattona (Errol Flynn), borca za poštenje in pravico v novem carstvu, ki je nastalo na meji divjega zapada. Z znano in priznano ameriško likopretnostjo je režiser Kertez obdelal življenje in nehanje ameriških pionirjev a takih filmov smo videli že precej. Errol Flynn je bil seveda mnogo odličnejši kot Robin Hood, Vilga šerifa v tem filmu mu ne godi. Simpatična Olivia Havilland se skromno uveljavlja, odlični so nekateri tipi med zločinskimi in poštenimi pionirji, ki ustvarjajo novo carstvo.

Kino Union: »Veseli bohemci«. Kako »Vražji študent« so tudi »Veseli bohemci« češki film, ki je nov dokaz, da je češka filmska industrija pred lanskim katastrofo napredovala z velikanskim zamahom in že dosegla svetovno raven v vseh filmskih vrstah, posebno pa v glasbenih filmih. Na tem področju so prekosili nemški film.

MALI OGLASI

deseda 50 par, davek posebej. Preklicni izjave deseda Din 1.— davek posebej.

za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

deseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5.— Din.

Male oglase

»Slov. Narod«

sprejema upravo do 8. ure dopoldne

NA PUSTNI TOREK

in vsak čas boste po Vadi želji postreženi v novorenovirani gostilni (Turk), Ljubljana — Streliška 22. — Pijana vina, dobra kuhinja, klubska soba, solidne cene. Za obisk se priporoča gostilničar-ka. 602

KITSEJE

VENO VECERAVNE

JUGOGRAFIKA

SV. DETRA NASIP 23

PEKARIJA

na prometnem kraju se odda takoj v najem za malo odkupno. Polize se v trafiki »Poštini dome, Tyrševa c., Ljubljana. 503

50 PAR ENTLANJE

izuriranje vezanje zave. perila, monogramov gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din. Ljubljana, Gospodstva 4. 12. 4. L.

KUPIM

deseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

RADIATORJE

rabljene, pločevinaste, od 4 do 5 kv. m ploške po komadu, in pocinkane cevi 1/2 cale, kupim. Lavrič, Mengeš 135. 490

PRODAM

deseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

REDKA PRILOŽNOST

Zaradi preselitve naprodam lepo urejeno posestvo, enonadstropna s 7 sobami, 6 postranskimi prostori, W. C., voda, elektrika, kanalizacija, 3 gospodarska poslopja, dvorišče, skakalna klet, lep vrt, poln sadnega drevja in vrtelice v Rajhenburgu, 2 minuti od kolodvora. Cena 120.000 din in njiva za din 20.000. Informacije pri Fr. Lesjaku v Rajhenburgu. 491

FIZOL ZA KUHO

dobite poceni pri

SEVER & KOMP.

Gospodstva cesta 5

13. L.

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v

MEDARNI

Ljubljana, Zidovska ul. 6. 501

SLUŽBE

deseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

PEKOVSKI POMOČNIK

s obrtnim listom dobi mesto takoj. Mlad, vajen navadne peči. Kavalja 1.000.— din. Stanovanje in hrana v hiši. Poudarje z navedbo plače poslati na upravo lista pod šifro »Pošten, takoj«. 504

MALI OGLASI

»Slov. Narod«

ima

sigurno uspehi

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljien: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR · RASPUTIN

Ravljien: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Maierieva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 3

Vendar življenje na drugih planetih?

Domneve ameriškega matematika R. S. Underwooda, ki jih opira na svoja opazovanja v veliki tekstaš ki zvezdarni

Se vedno si ljudje belijo glave z vprašanjem, ali je življenje omejeno le na našo zemljo ali je pa splošno pojav v vesemirju. S tem vprašanjem se pečajo tudi nekateri astronomi, vendar so doslej skoraj vsi zavlačali domneve, da je mogoče življenje tudi na drugih nebesnih telesih.

Toda Lippmannova trditve, da je iz meteorjev vzrastle mikrote, kakršni na naši zemlji ne žive, kakor tudi opazovanja na Marsu vzbujajo domneve, da je vendar življenje razvito tudi na drugih nebesnih telesih. Opazovanja Marsa, ko se najbolj približa našemu planetu, nas čedalje bolj prepričujejo, da ima ta planet dovolj oziroma za razvoj življenja, saj so astronomi ugotovili, da se lise na Marsu spreminjajo po letnih časih. Po tem bi lahko sklepali na precej razvito vegetacijo. Tudi tako zvani marsovski kanali, ki buče že tako dolgo živahno domišljajo, niso zgolj prazna domneva. Sicer si jih ne moremo več razlagati kot dela živih bitij, vendar nas spominjajo na zemeljsko površje.

Zaradi vsega tega domneva ameriški profesor matematike R. S. Underwood, da je morda življenje vendar razvito na nekaterih vesmirskih telesih. Svoje domneve opira na opazovanja v veliki tekstaški zvezdarni. Proučuje vse dosedanje precej raztresene ugotovitve in domneve ter priha- ba k sklepu, da vprašanje življenja v vesemirju vendar ne more biti samo predmet za pisanje fantastičnih romanov. Potrebno bi bilo, da bi se raziskovalci, ki delajo na zvezdarnah ter se posvečajo posameznim strokam, n. pr. astrofiziki in astrokemiji, ne omejevali samo strogo na svoje strokovno delo ter da bi posvečali pozornost tudi vsem, sicer neznatnim okoliščinam, ki bi lahko služile pri proučevanju vprašanja, ali je življenje mogoče v vesemirju. Upoštevati je treba, da je najbrž v vesemirju več solčnih sistemov, podobnih našemu solčnemu sistemu, kar nudi že dovolj razlogov za resno domnevo, da je

življenje mogoče tudi na drugih nebesnih telesih.

Kar se tiče našega solčnega sistema, govori več razlogov za to, da je rastlinsko in živalsko življenje razvito tudi na Marsu in prav tako na Veneti. Mars s svojim redkim ozračjem in zaradi večje oddaljenosti od sonca kakor naša zemlja, ima verjetno za setjo staršo zgodovino življenja, nasprotno pa Venera, ki je bližja soncu ter je ogrnjena z gostim ozračjem, preživlja še svojo mladostno dobo.

Maj verjetno pa je, da bi se razvilo kdaj podobno življenje kakor na zemlji na Merkurju Jupitru in Saturnu, vendar ni izključeno, da bi bilo mogoče življenje tudi na teh planetih. In na luni? Neprestano dokazujejo, da na luni ni vode in ne zraka ter da je tam življenje že zaradi tega nemogoče. Toda najnovejša opazovanja ne dokazujejo tega. Ko bi luna ne imela ozračja, bi lahko opazovali, kako pada meteorji na njeno zatemnjeno površje n. pr. ob prvem kraju, ker bi nastajale na površju velike eksplozije. Lunina površina bi se zato tudi stalno spreminjala. Vendar se to ne dogaja. Meteorji padajo proti luni prav tako, kakor proti zemlji; ko se ji približajo, se namreč njihova hitrost zmanjša, kakor zaradi trenja, ki nastane, ko zadenejo na zračne plasti. Zato ne padajo s takšno silo na luno ter pogosto eksplodirajo že preden dosežejo njeno površino. To bi dokazovalo, da luna ni brez zraka. Razumljivo pa je, da je njeno ozračje mnogo redkejšo. Na podlagi astronomskih računov Underwood sklepa, da je ozračje ob luninem površju približno petstočkrat redkejšo kakor na zemlji. A razen tega so v zadnjih letih začeli opazovati, da se površina dveh velikih kraterjev na luni v enakomernih periodah menjuje, kakor da bi tam rasel mah.

Torej, če bi nič ne govorilo za življenje na planetih našega solčnega sistema, ostane še vedno odprto vprašanje, ali ni

mogoče življenje na drugih planetarnih sistemih. Ali se ne morejo na planetih drugih solčnih sistemov razviti za življenje ugodni pogoji? Angleški astronom Jeans je odgovoril na to vprašanje zanihalno. Sklepeval se je na to, da je naš planetarni sistem nastal tako, da je izbruhnil iz prasolne ogromne slap pratinare, ko je to ogromno nebesno telo srečalo neko drugo sonce preveč blizu. Slap je pozneje zaradi rotacije razpadel v planete. Zato je zelo verjetno, da bi se nebesna telesa, ki so tako silno oddaljena drugo od drugega, srečala v vesemirju večkrat. Kaj takšnega se lahko pripeti tudi v vesemirju samo enkrat po čudovitem naključju.

Temu se pa protivi Underwood. Izračunal je, da je mnogo več verjetnosti, da pride v vesemirju do takšnih naključij, ki se zdi Jeansu edinstveno. Matematično je več verjetnosti, da se v vesemirju srečajo sonca v preveliki bližini ter da pride do katastrofe, ki je posledica rojstva novih vesmirskih teles. Underwood naglašja, da je v sami Rimske cesti po dosedanjih ugotovitvah (do česar so prišli s pomočjo ogromnih daljnogledov) okrog stotisoč milijard solnc. To je toliko solnc, da bi lahko naložili vlak 200krat tako dolg kakor je dolga proga od New Yorka do San Franciscia, če bi vsako izmed teh solnc bilo majhno kakor sibra. Kdo bi potemtakem lahko stavil, da se izmed tako ogromnega števila solnc dvojica ne more več srečati v preveliki bližini, kakor se je prasolne, mati naših planetov? Zato sklepa Underwood, da je Jeansova trditve neverjetna, ter domneva, da je v vesemirju še več podobnih solčnih sistemov kakršni je naš, to se pravi, da so ustvarjeni pogoji za razvoj življenja. Zato ne smemo trditi, da uži- va le naša zemlja posebno protekcijo v vesemirju, četudi bi bilo povsem dokazano, da se življenje ni nikdar razvilo na drugih planetih našega solčnega sistema.

Dokler nima imena, nima duše

Praznoverje primitivnih narodov

Pravimo, da je ime prazen zvok, toda že policija in priglasevalni uradi niso tega mnenja. Razen tega živi na svetu mnogo narodov, ki so prepričani, da je ime najpomembnejše, kar človek sploh ima. Če človek izgubi ime, izgubi tudi dušo.

Evropci in Američani, ki prihajajo na svojih potovanjih pogosto v stik z domačini v Afriki, v Indiji in zlasti na Polineziji, vedo, da jim domačini niso nikdar hoteli izdati svojih imen. Nekateri učenjaki, ki so živeli med njimi po več mesecev ter proučevali njihove običaje in način življenja, so dognali skoraj vse skrivnosti o njihovem življenju, niso pa mogli zvedeti njihovih pravih imen. To skrivanje imen je tako zakoreninjeno, da mati svari svojega sina že od miadnih nog, naj bi nikdar ne izgovarjal svojega imena, ker bi se sicer spremenil v prtilkavca ali pohabljenca. Iz telesa bi mu ušla duša, ki je opora njegovega okostja.

Če se domačini seznanijo in sprizanjijo z belokožcem tako, da mu zaupajo vse, mu končno izdajo svoje ime, vendar ne sami, temveč zaprosijo svoje prijatelje, naj bi to storili.

Da divjaki istovetijo ime z dušo, sprejeto iz posebnega običaja, ki je zakoreninjen med afriškimi Kaffri. Če otrok kaj ukrade, mati in tete obkujejo to sramoto, ki je omadeževala dobro ime rodbine. Potem naberejo raznih bilk in jih kuhajo v velikem loncu. Ko voda zavre, ključijo zločinčovo ime, in sicer zato, da bi se spojilo s kuhajočimi se bilkami ter se očistilo. Ko je s tem kuhanjem očistoeno ime otroka ali moža, ki je kradel, ni več tudi madeža na njem. Zločinec ni več zločinec, kajti nje-

govo ime, namreč njegova duša, je zopet čisto.

Podobne ideje so raziskovalci odkrili tudi na Kitajskem in v starem Babilonu, vendar se običaj očiščenja duše na ta način ni ohranil na Kitajskem, kjer zločinca postavijo pred sodišče. V starem Babilonu je veljal otrok, dokler ni dobil imena, formalno, kakor da ne obstoja. Če otrok iz kakršnegakoli razloga ni dobil imena, preden je umrl, mati ni žalovala za njim, kajti otrok je živel brez duše, to se pravi, da ga ni bilo še na svetu. Podoben nazor o duši se je ohranil še na Borneu, kjer mati ne joka za otrokom, če ji umre, preden mu je dala ime.

Če domačin na polotoku Malakka kihne, si hitro očisti nos in kliče: Duša, vrni se! Če bi tega ne storil, bi ga duša zapustila za vedno. Ko človek kihne, mu za trenutek zastane dihanje in tudi srce se zaustavi, to je torej v resnici tesno približanje smrti, duša pa izrabi to priliko, da bi ušla iz telesa. Če jo človek pokliče v pravem času nazaj, namreč takrat, ko je še tako blizu, da lahko sliši, se mora vrniti.

V mnogih krajih Indije je navada, da Indijec ko stopa na slona, vzkligne: To je kamen! S temi besedami hoče spremeniti dušo slona in njegovo telo simbolično v kamen, namreč v stvarino, ki ne more zneti ali zbesniti. S tem si tudi lahko razlagamo, zakaj marsikje v svetu ljudje ne upajo izgovoriti besed ogenj, povodenj ali vihar. Boje se namreč, da bi s tem priklicali dušo ognja, povodenja ali viharja, kajti duša je pri njih istovetna s predmetom kakor tudi z imenom. Istega izvora je morda tudi pri nas krilatice »Ne slikaj hudiča na steno!«

Myrna Loy nima dobrega mnenja o sebi

V pogovoru s svojim filmskim partnerjem Williamom Powellom je našela svoje najhujše napake

Ko je ameriško občinstvo videlo Myrno Loy v nekaterih filmih, katerih je igrala vzorno ženo svojega partnerja Williama Powell, zlasti v filmu »Nick, džentelmen-ski detektiv«, je igrala dobila glas idealne soproge.

Myrna Loy pa noče biti idealna soproga. Nedavno je med snimanjem filma »Nick igra in dobi«, v katerem je zopet žena Nicka Charlesa (Willama Powell), zatrjevala, da je vse prej kot idealna žena in če bi bila v resnici omožena z Nickom Charlesom bi jo Nick poslal že kdo ve kolikokrat k vragu. Powell je slišal te besede in je igralo vprašal, zakaj ima tako slabo mnenje o sebi.

— Ker imam polno napak, je odgovorila Myrna Loy. Tudi z zobno kremo na primer nikoli ne zaprem po uporabi.

— Le počasi, je odgovoril Powell, Nick ima tudi mnogo napak. Stavim, da si grize nohte, da čita časopise med kosilom in končno, ali vas je g. Hornblow (igralnik resnični mož) že kdaj poslal k vragu? — Ne, a moj mož je potrpečljiv! — Prepričan sem, da je tudi Nick potrpečljiv, je odgovoril Powell in stavim, da nimate napake, zaradi katere bi izgubil živce.

— Ah, je dejala Myrna, najmanj deset jih naštejem lahko takoj!

— Pa poslušajmo!

— Dobro. Točna nisem nikoli kar veste sami dobro. Ako moram biti v ateleju ob devetih, pridem gotovo ob pol desetih. Ako bi me Nick poslal po okove za ujetega zločinca, bi prišla prepozno in zločinec bi me najbrže ne čakal.

— Zakaj se vendar vedno zakasnite? — Ne vem. Vedno srečam koga, s katerim se moram pomeniti.

— To je dokaz, da ste družabna duša. Sicer pa si Nick lahko sam poišče okove. Nadaljujmo.

— Za seboj nikoli ne zaprem vrat. Pri meni doma živimo v večnem prepluhu.

— Nick bi najel slugo, ki bi zapiral vrata za vami. In kaj še?

— Sovražim čevlje, če je le mogoče, hodim doma bosa.

— Dobro, saj se zaradi tega nihče ne razburja.

— O da, moj mož se razburja. Pravi, da bom dobila atletske noge. Imam pa še druge napake. Denarja nimam na primer nikoli. Kadar koli izmenjam torbico, pustim v njej denarnico. Denar mi mora posojati sobarica, ki me spremlja, kadar sem z doma. Toda Nick nima sobarice in kadar bi se kam odpeljala s taksijem, bi morala telefonično poklicati Nicka: Pridi, dragi Nick, in plačaj šoferja!

— Plačal bi!

— Tako je. Priznati pa moram še, da izgubim svoje rokavice in robce. Običaj si hočem desno rokavico, pa opazim, da je leva in da sem desno izgubila. Podobne so zgodbe o mojih robcih. Kupim si jih tucet, kmalu pa nimam nobenega več, če sobarica slučajno ni katerega skrila. Pri- nese mi ga, ko se razburjam, da nimam roba, in reče: Ta je zadnji od onih dvajset. Najraje bi vam ga privežala na ob- leko.

— Nick tudi zaradi teh napak ne bi skočil iz kože.

— Malomarno hodim, zadenem se ob mizo in padem. Potem me izprašujejo, ali sem se potolklja.

— Ali jokate? Ne. Miza tudi ne joka, torej...

— To še ni vse. Ne morem si kaj, da ne bi premikala slik na stenah, čeprav ne vise posevno. Naravnost obožavam prestavljanje pohištva. Imam tudi manjše, da spim s tremi blazinami. Najmanj dve sta vsako jutro na tleh poleg postelje, toda prepričana sem, da ne morem v posteljo brez treh blazin. Zelo nesrečna sem, kadar nisem pripravila sama za kosilo dveh ali treh posebnih jedi. Nadalje obožujem novo kuhinjsko posodo in nove kuhinjske električne naprave. Tudi moj mož se rad pozabava z novimi izumi za kuhinjsko uporabo. Rad mi priinese iz trgovine nove električne kuhinjske, potem pa kuharici skupaj pojasniva, kako se z njimi ravna. Naša kuhinja je zelo prijazna... No, sedaj sem pa že zasla v najinem pogovoru...

— Ki naj bi bil dokaz, da niste idealna žena, je zaključil Powell. Gospa Hornblow, izvolite pred rampo, kliče naju režiser. Predstavil vam bo gospo Nicka Charlesa, s katero ste si zelo sorodni po značaju.

SAMMY BOY JE UMRL

V Los Angelesu je umrl 16 let stari Sammy Boy. Zadel ga je kap.

Sammy Boy je bil brez dvoma edini pes na svetu, katerega je vsakdo lahko poklical po telefonu. Imel je svojo telefonsko številko. Mesec dni je bil star, ko ga je prišel v Ameriko slavni polarni raziskovalec Roald Amundsen. Mali samojedeц je postal slavnega filmske zvezda. Svojemu lastniku Davidsonu je Sammy Boy pri- nesel srečo in blagostanje, ameriške filmske družbe so se potegovala za Sammy Boya kot za vse slavne filmske igralce.

VELIKA RAZLIKA

— Ali veste kakšna je razlika med modernim in nemodernim dekletom.

— ? —

— Nemoderno deklet zardi, ko se strmuje, moderno deklet se pa strmuje, ko zardi.

močnejšega po čaru, ki ga je vlival v njeno srce ta oboževani mož.

Renaudov glas je postal ukazujoč.

— Ne pokvarite vendar ter svečanosti, svečanosti naše Micheline!

— Naše Micheline!... Ah! Moja hči, moja uboga hči!

— Meša se ji. To je kriza lunatika, — je dejala gospa de Ferneuse zaničljivo. Vi veste, Valcore, da z njo ni mogoče govoriti. Odhajam.

Markiz je ugovarjal, toda samo formalno, kajti bil je skoraj enakega mnenja in bal se je hujšega škandalu, če bi naletela ekscentrična volja razkačene Laurence na odpor.

— Ta mož, čeprav samozavesten in odločen, je bil menda prvič v svojem življenju resnično v zadregi. Obe ženi sta napravili omahujočo kretnjo. Kaj naj stori? Ali naj ponudi svojo roko grofici, da bi njo odvedel s svojega doma — kar je smatral za ostudno?

Priskočila mu je na pomoč z neprislusnostjo in ironijo, v kateri si je ohranila lepo vlogo.

— Spremite Laurence, dragi prijatelj. Nji je bolj potrebna vaša opora nego meni, in pošljite mi mo- gega sina; recite mu, da se ne počutim dobro in da ga pričakujem tu, da me odpelje domov.

De Valcor je bil v kočljivem položaju in meha- nično je ubogal. Prijel je svojo ženo pod roko. Ni se mu upirala, naslonila se je nanj, kakor da bi čutila nevarnost, da se bo zdaj zdaj onesvestila.

Bivši finski minister Holsti o Kuosinnenu

Kuosinnen, šef demokratske finske narodne vlade, ki jo je imenovala Moskva, že 20 let ni imel stikov z domovino

Bivši finski zunanji minister in stalni delegat pri Društvu narodov Rudolf Holsti, ki priobčuje svoje spomine v pariških dnevnikih, je v enem zadnjih člankov povedal, kdo je Kuosinnen.

Dne 26. novembra lani se je pripetil ob- mejni incident, piše Holsti, na ruski strani ob meji karelske ožine. Sovjetska vlada je trdila, da je bilo nekaj sovjetskih vojakov ob življenju. Finska vlada je bila prepričana, da incidenta ni zakrivila in je zahtevala, naj se stvar natančno preišče, toda sovjetska vlada zahtevali ni ugodila, pač pa je tri dni nato odpovedala pogodbo o nenapadanju, ki jo je s Finsko podpisala 21. januarja 1932. Kljub odpovedi s sovjetske strani bi morala po nekaterih klavzulah pogodba ostati veljavna do leta 1945. Sovjetska vlada je obenem prekinila diplomatske zveze s Finsko, tako da Finska ni mogla po diplomatski poti predlagati mirno rešitve spora. Naslednje jutro, 30. novembra, so sovjeti pričeli z napadom. Štiri dni nato se je Finska obrnila na glavnega tajnika Društva narodov Avenola s prošnjo, naj skliče zaradi so- vjetskega napada izredno zasedanje članic Društva narodov.

Znano je, kako so članice Društva na- rodov obsodile sovjetski vdor na Finsko. Sovjeti so branili svojo politiko z izgo- vorom, da so ogroženi s finske strani in da jim mora Finska zaradi tega odstopiti določeno ozemlje, s čimer bi bili strateški interesi sovjetov v Baltičkem morju in drugod zaščiteni. Sovjetska vlada je tudi izjavila, da finska vlada nima pravice skli- cati zasedanja DN, ker ima Finska novo demokratsko narodno vlado in je Moskva navezala že zelo tesne zveze s to vlado. V resnici so vsi Finci zbrani okoli svoje legitime vlade, v kateri so zastopniki vseh strank od desnice do leve. V teku vojne se je lahko ves svet prepričal, ka- tera vlada ima za svoj narod. Finska armada je dosegla nekaj uspehov, ki so vzbudili pozornost vsega sveta, sovjetska vlada in njena finska demokratska vlada pa sta doživeli poraz za porazom.

Poznam Kuosinnena, ki je na čelu »de- mokratske« vlade, poznam ga še iz mla- dosti in vem, da je ideolog in sanjač. Leta 1918. je pobegnil v Rusijo ter je služil tret-

ji internacionali. Zadnjih 20 let ni imel no- benih zvez s Finci. Prevzel je mišljenje Moskve. Zdaj je v majhni razrušeni vasi na finsko-ruski meji in premišljuje o svo- jih gradovih in oblakih, ki so se tudi ru- šili. Računal je, da bo s pomočjo sovjetske armade prodir v nekaj urah do Helsinkia, kjer bi njegova vlada in moskovska vlada podpisali mirovno pogodbo, ki bi jo dik- tirala Moskva.

Finski narod se z vso odločnostjo bori za svojo svobodo in neodvisnost, sovraži pa tako imenovano Kuosinneno vlado ter vidi v njem največjega izdajalca svo- jega naroda.

Ko je svet zvedel, da so sovjeti povabili Fince na pogajanja v Moskvo, je bilo jas- no, da imajo sovjeti zle namene. Tedaj so že zbirali svojo vojsko okoli Leningerada in vzdolž murranske železnice do Sever- nega ledenega morja. Ko se je Moskvi zde- lo, da je zbrala na meji dovolj močno vojaško silo, s katero ne bo težko zlomiti odpor Fincev, je 26. novembra inšcenirala v karelski ožini »incident«, katerega je izrabila kot vzrok za odpoved nenapadalne pogodbe in za prekinitev diplomatskih zvez s Finsko.

V prvih šestih tednih vojne so sovjeti doživeli hude poraze, izgubili pa so tudi več ugled v svetu. Legenda o nepremag- ljivi sovjetski armadi se je razblinila. Svet se vprašuje, kako je mogla Sovjetska Ru- sija storiti tako velike napake. Odgovor je kratak, ako premotrimo položaj s psiho- loškega vidika.

Rusija je bila po svetovni vojni tako iz- črpana in v takem kaosu, da bi morala biti njena obnova poverjena za dolga leta samo najbolj izkušenim ljudem. Zgodilo pa se je, da je padla usoda Rusije v roke boljševikov. Voditelji komunistične stranke so trpeli zaradi manjvrednostnega kom- pleksa. Imeli so fantastične načrte, hoteli so ustvariti velikanstvo idealno Marxovo državo s pomočjo svetovne revolucije po programu tretje internacionale.

V zadnjih dvajsetih letih so dosegli ne- katere uspehe, katere so kazali inozemcem s ponosom, tako tudi umetniške institucije, opere, gledališča, muzeje itd. V mislih imam tudi moskovsko podzemsko želez- nico, ki je bila zgrajena z velikanškimi

vsotami. Vozne karte so pa zato tako dra- ge, da ima moskovski metro razmeroma malo potnikov. Kakšna je razlika med privilegijanci, ki se lahko vozijo z moskov- sko podzemno železnico, in množicami, ki se vozijo s takimi železnicami v Parizu, Londonu, New Yorku!

Oficirji, podoficirji in vojakji, ki so bili na fronti ujeti, so pokazali tako nezadost- no izobrazbo, da jih brez pretiravanja la- hko smatramo za nepisane. Pouk na šolah in celo na univerzah je bil poverjen ne- kvalificiranim ljudem.

Ni samo fraza, če se trdi, da se Finska bori za civilizacijo. Noben narod si ne želi priti pod oblast režima, ki je zadušil raz- voj ruskega naroda.

Plače filmskih igralcev

V splošnem prevladuje prepričanje, da so filmski igralci najboljše plačani. Po ne- katerih vesteh bi lahko v resnici sklepali, da je tako, vendar to velja samo za Ame- riko. V Evropi se ne godi tudi filmskim igralcem posebno dobro. V Ameriki jih si- cer dobro obdavčujejo, v Evropi so jim pa začeli celo maksimirati plače. Tako je zdaj sklenjeno, da filmski igralci v Italiji ne bodo smeli filmu več prejemati pri enem kakor 80.000 lir plače. To se sicer zdi na prvi pogled še vedno mnogo, toda uposte- vati moramo, da nekatere filme snemajo po vse leto in da filmski igralec tudi ni vedno zaposlen.

Neprostopoljni junak

Mladi Emil Hontiveros v Montevideu se ni nikdar posebno odlikoval s hrabrostjo, posebno ne ob večernih urah. Čim se je stemnilo, je postal Emilu tesno pri srcu in mladi »junake« zaradi tega pogosto ni upal zvečer niti na razsvetljene ulice. Če je pa že moral z doma, se je oborožil vse- lej s težkim revolverjem.

Ko je nedavno moral zvečer po oprav- kih po samotni ulici, je preživljal smrten strah. Nekdo mu je sledil in Emil si je se- veda domisljeval, da ga zasleduje. Hontiveros je bil že ves zmeden in oznojen od groze ter ni več vedel kaj počenja od strahu. Potegnil je iz žepa revolver ter neznan- ca kratkoma ustrelil. Strel je priklical bližnjega stražnika, ki je ugotovil, da je bil ustrejen že dolgo iskani bandit, ki je imel na vesti številne umore in rope. Emil Hontiveros je tako postal neprostopoljni junak in dobil je visoko nagrado, ki je bi- la razpisana za izsleditev zločinca. Zdaj je Hontiveros pravi junak Montevidea.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Naenkrat sta se pa na svojem počasnem izprehodu ustavila.

Njuna obraza, ki sta ju nenadoma v grozi dvignila, sta se obrnila v drugo smer.

Zaslišali so se nagli koraki po pesku stezice.

Nekdo je prihajal naravnost proti njima in hitro, kakor da prinaša vest, ki ne trpi odlašanja.

Še nekaj trenutkov in že se je pojavila v pramenih svetlobe pred njima markiza de Valcor in sicer s takim izrazom na obrazu, da sta obe slučajni priči, stoječi zdaj nepremično v svojem skrivališču, za- držali sapo.

Tudi parček, h kateremu se je obrnila dama, je osupnil. Katastrofa je morala izbruhniti hipoma sredi svečanosti, napočiti je moral trenutek, ko bi drhteča usta te blede žene izgovorile le eno besedico.

— Laurence! Kaj je z vami? — je vzklilnil Renaud.

Markiza ni odgovorila.

Njen mrki, sovraštva polni pogled se je ustavil na gospe de Ferneuse. Navzlic vsemu svojemu po- nosu je le-ta za trenutek izgubila ravnotežje, stopila je korak nazaj in poteze njenega obraza so se skr- vile od groze.

In že je Laurence de Valcor našla besede. Besede trde kakor kamen, toda jasne, so ji pri- rele iz stisnjene grla.

— Poberite se takoj! — je zaklicala grofici, — in odvedite tudi svojega ničvrednega sina... Poberite se! Da vas nikoli več ne vidim, pa tudi tega podlega otroka ne!

— Laurence... Kaj se vam je zmešalo? — je vprašal markiz z glasom od groze drhtečega človeka.

To nepričakovano dramo je prekinila pavza, ki sta jo zapomnila samo tesnoba in molk.

Obe ženi sta stali iz oči v oči in se hipnotizirali s p...edi.

V silni razburjenosti in pod težkim dojmom ne- pričakovanega srečanja sta se zdeli druga drugi kakor da si prvič gledata iz oči v oči.

Ni bil zavidanja vreden položaj žene, ki je šla na tako grob način in šla celo svojo udano pri- jateljico. Laurence de Valcor pa razen tega ni imela lepote, niti ponosnega nastopa Gaetane de Ferneuse.

Slednja si je brž opomogla od prve osuplosti. Po- nosno je dvignila glavo ter premerila markizo z za- ničljivim in ponosnim, obenem pa dostojnim pogle- dom.